

T.C.

**DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
(HATAY, KAHRAMANMARAŞ, OSMANİYE)**

**2019 YILI
ÇALIŞMA PROGRAMI**

Aralık, 2018

İçindekiler

YÖNETİCİ ÖZETİ	7
1. GİRİŞ	9
2018 Yılı Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	9
2019 Yılı Öncelikleri	15
2. STRATEJİK TERCİHLER	16
3. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR	19
3.1. Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı	19
a. Amaç	19
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	19
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	20
d. Proje ve Faaliyetler	21
e. Program Süresi ve Zaman Planlaması	24
f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	25
g. İzleme ve Değerlendirme	27
3.2. Kültür Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı	28
a. Amaç	28
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	28
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	30
d. Proje ve Faaliyetler	30
e. Program Süresi ve Zaman Planlaması	33
f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	34
g. İzleme ve Değerlendirme	36
3.3. Mesleki Eğitim Kapasitesinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı	37
a. Amaç	37
b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	37
c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	38
d. Proje ve Faaliyetler	39
e. Program Süresi ve Zaman Planlaması	41
f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri	41
g. İzleme ve Değerlendirme	42
3.4. Kurumsal Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı	43
a. Amaç	43

b.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	43
c.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	44
d.	Proje ve Faaliyetler	44
e.	Program Süresi ve Zaman Planlaması	48
f.	Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri.....	49
g.	İzleme ve Değerlendirme	51
4.	YEREL KALKINMA FIRSATLARI	52
4.1.	Araştırma ve Analiz Çalışmaları	52
4.1.1.	<i>TR63 Bölgesi İlçe Kırsal Kalkınma Planları</i>	52
4.1.2.	<i>Sektörel ve Tematik Araştırma ve Analiz Çalışmaları</i>	52
4.2.	Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	53
4.2.1.	<i>Yenilenebilir Enerji Çalışmaları</i>	53
4.2.2.	<i>Sağlık Turizmi Çalışmaları</i>	54
4.2.3.	<i>Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar</i>	54
4.3.	Ajans Destekleri	55
4.3.1.	<i>Mali Destek Programları</i>	55
4.3.1.1.	2019 Yılı Bölge İçi Gelişmişlik Farklarının Azaltılması Mali Destek Programı 55	
4.3.1.2.	2019 Yılı Seracılığın Geliştirilmesi Mali Destek Programı	57
4.3.2.	<i>Güdümlü Proje Desteği</i>	58
4.3.3.	<i>Fizibilite Desteği</i>	58
4.3.4.	<i>Teknik Destek</i>	59
5.	SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	61
6.	EKLER	62
a.	Önemli Kamu Yatırımları Bilgi Formu	62
b.	2019 Yılı Performans Tablosu	65

Tablolar

Tablo 1. İHRAC SOP Faaliyetleri Sonuç Göstergeleri.....	20
Tablo 2. İHRAC SOP Çıktı Göstergeleri.....	21
Tablo 3. İHRAC SOP 2018 Yılı Faaliyetleri İlerleme Durum.....	22
Tablo 4. TURİZM SOP Faaliyetleri Sonuç Göstergeleri.....	30
Tablo 5. TURİZM SOP Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri.....	30
Tablo 6. TURİZM SOP 2018 Yılı Faaliyetleri İlerleme Durum.....	33
Tablo 7. MESLEK SOP Sonuç Göstergeleri.....	38
Tablo 8. MESLEK SOP Çıktı Göstergeleri.....	38
Tablo 9. MESLEK SOP 2018 Yılı Faaliyetleri İlerleme Durum.....	40
Tablo 10. Çıktı Göstergeleri.....	44
Tablo 11. KURUMSAL SOP 2018 Yılı Faaliyetleri İlerleme Durum.....	45
Tablo 12. Devam Eden Analiz Çalışmaları.....	47
Tablo 13. Devam Eden Mali Destek Programları.....	47
Tablo 14. Zaman Planlaması, Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri.....	60

Kısaltmalar

ÇEKÜL	Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı
DOĞAKA	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
EURADA	European Association of Development Agencies/Avrupa Kalkınma Ajansları Birliği
ILO	International Labour Organization/Uluslararası Çalışma Örgütü
İHRAC SOP	Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSS	Küçük Sanayi Sitesi
MESLEK SOP	Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
PGUB	Proje Geliştirme ve Uygulama Alt Birimi
SOP	Sonuç Odaklı Program
TSO	Ticaret ve Sanayi Odası
TUADER	Turizm Akademisyenleri Derneği
TUREB	Turist Rehberleri Birliği
TURİZM SOP	Kültür Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
TÜROFED	Türkiye Otelciler Federasyonu
TURSAB	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization / Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

YÖNETİCİ ÖZETİ

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) "Nitelikli insan kaynağı ve gelişmiş altyapı olanakları ile rekabet gücü ve yaşam kalitesi yüksek bölge" olarak tanımlanan Bölge Planı vizyonu çerçevesinde bölge planı hedef ve önceliklerine yönelik faaliyetler gerçekleştirmektedir.

2018 yılı ile birlikte ajansların görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için kurumsal dönüşüm süreci başlatılmış ve ajansların yeni dönemde sonuç odaklı programlar oluşturmaları hedeflenmiştir.

Bu amaçla Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı bölge planı ve sektörel öncelikler doğrultusunda stratejik tercihlerini belirleyerek, 2018-2020 yıllarını kapsayan sonuç odaklı programlarını hazırlamıştır.

Buna göre, 2018-2020 yıllarını kapsayan dönemde;

1. Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
2. Kültür Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
3. Mesleki Eğitim Kapasitenin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
4. Kurumsal Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı (Zorunlu)
5. Yerel Kalkınma Fırsatları

Programlarının yürütülmesi planlanmıştır. Yönetim Kurulu ve 2018 yılında Strateji ve Bütçe Başkanlığı (mülga Kalkınma Bakanlığı) tarafından onaylanan Çalışma Programı ile söz konusu program yürürlüğe girmiştir.

Çalışma Programındaki hedeflere istinaden Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında üretim kapasitesi ve ürün çeşitliliği ile Türkiye'nin en önemli tarımsal üretim bölgelerinden biri olan bölgemiz tarım sektöründe, üretim ve pazarlama imkânlarının geliştirilmesi amacıyla güdümlü proje uygulamalarının hayata geçirilmesi, yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirilecek gıda fuarlarına katılım sağlanması ve üretici, tedarikçi, kamu ve üniversite ayaklarının bir araya getirileceği çalıştaylar organize edilmesi planlanmıştır.

Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi SOP doğrultusunda bir diğer stratejik sektör olan sanayi sektöründe ise Kahramanmaraş ilinde proje faaliyetleri devam eden Tasarım ve 3D Modelleme Merkezi Güdümlü Projesinin yanı sıra, büyük ölçekli yatırım projelerinin altlıklarını oluşturmaya yönelik analiz çalışmaları yapılması, bölgenin iş ve yatırım ortamını tanıtmaya ve sektörel sorunlara çözüm önerileri sunmaya yönelik konferans, panel gibi organizasyonlar

gerçekleştirilmesi, mobilyacılık ve ayakkabıcılık sektörlerinde yer alan firmalarımızın ihracat kapasitesinin ve ürün-pazar çeşitliliğinin artırılması amacıyla fuarlara katılım sağlanması ve firmaların beşeri kapasitelerini yükseltmek amacıyla KOBİ danışmanlığı çalışmasının yapılması planlanmaktadır.

Kültür Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ile turizm sektöründe önemli bir potansiyele sahip olan bölgemizde 2019 yılı içerisinde turizm değerlerini ekonomiye kazandırmak ve turizm faaliyetlerini ve etkinliklerini çeşitlendirmek amacıyla Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programının uygulanması, coğrafi işaret tescil çalışmalarına devam edilmesi, çalıştaylar gerçekleştirilmesi ve fuar katılımları ve tanıtım etkinlikleri (tanıtım gezileri, görsel tanıtım materyallerin basımı vb.) yapılması planlanmaktadır.

Mesleki Eğitim Kapasitesinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında Hatay ilinde sektörlerin ihtiyaç duyduğu alanlarda insan kaynaklarının geliştirilmesi, özel bilgi, beceri ve teknolojilerin geliştirilmesi, sektörel ihtisaslaşmanın desteklenmesi, transferi ve yaygınlaştırılması, böylece özel sektör işletmeciliğinin güçlendirilmesi ve özel sektör için iyi uygulama örneklerinin oluşturulması amacıyla 15 farklı meslek alanında Mesleki Eğitim Merkezi ve Kaynakçılık Eğitim Uygulama Merkezi kurulmasına yönelik GÜDÜMLÜ Proje uygulamasının gerçekleştirilmesi ve İmalat Sanayisine Yönelik Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programının uygulanması amaçlanmıştır. Program kapsamında gerçekleştirilecek araştırma ve analiz çalışmaları ile başta OSB'ler ve KSS'ler olmak üzere, özel sektörün ihtiyaç duyduğu mesleki becerilerin belirlenmesi ve bu doğrultuda İŞKUR ve TSO'lar işbirliğinde mesleki eğitimlerin gerçekleştirilmesi, ve üniversite ve sanayi işbirliğinde organizasyonların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Kurumsal Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı ile Ajansın rutin çalışmalarının yanı sıra, Ajanslar arası tecrübe paylaşım ziyaretleri, sektörel/tematik işbirliği çalışmaları ve Ajans personeline yönelik eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında sektörel ve tematik araştırma ve analiz çalışmalarının gerçekleştirilmesi, bölgemizde yaşayan Suriyelilere yönelik dil, mesleki beceri vb. alanlarda eğitimler düzenlenmesi, Bölge İçi Gelişmişlik Farklarının Azaltılması ve Seracılığın Geliştirilmesi Mali Destek Programlarının uygulanması, güdümlü proje fikirlerinin hayata geçirilmesi, teknik destek ve fizibilite desteği programlarının uygulanması planlanmaktadır.

Söz konusu programların yürütülmesinde paydaşlar ile etkin işbirliğinin sağlanması, ulusal ve yerel aktörlerin çalışmaları ile entegrasyonun sağlanması ve programların sürdürülebilir olması hususları gözetilmiştir.

1. GİRİŞ

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı 25.07.2009 tarih ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş ve 2010 yılı içerisinde faaliyetlerine başlamıştır. Ajans, faaliyetlerini Hatay il merkezindeki ana hizmet binası ile Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye il merkezlerindeki yatırım destek ofislerinde yürütmektedir. Ajans faaliyet ve hizmetlerinin yürütülmesinde Genel Sekreter, İç Denetçi, 24 Uzman, 8 Destek Personel ve 19 Yardımcı Hizmetler olmak üzere toplam 53 personel görev yapmaktadır.

Ajansın hizmet ve faaliyetlerinde, 1 adedi makam aracı olmak üzere 3 binek araç ve 1 minibüs Ajans merkezinde ve 1'er adet binek araç Kahramanmaraş ve Osmaniye Yatırım Destek Ofislerinde olmak üzere toplam 6 adet araç kullanılmaktadır.

Ajans merkez binası ve yatırım destek ofislerinde yürütülmekte olan hizmet ve faaliyetlerde bilgi ve teknoloji kaynaklarının maksimum seviyede kullanılmasına özen gösterilmektedir. Ajansta görevli uzman personelin tamamına masaüstü veya dizüstü bilgisayar tahsis edilmiş ve her birime gerekli görülen hizmetler için ayrıca dizüstü bilgisayarlar temin edilmiştir. Hizmet ve faaliyetler için yeteri kadar yazıcı, faks, güç kaynağı, projeksiyon cihazı, tarayıcı, dijital fotoğraf makinesi, ses sistemi gibi araçlar kullanılmaktadır. Ayrıca Ajans toplantı salonunda kurulu video konferans sistemi ile Ajans merkezi ile yatırım destek ofisleri arasında görüntülü konferans yapılmaktadır.

Ajans Yönetim Kurulu; Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinin valileri, Hatay ve Kahramanmaraş büyükşehir belediye başkanları ile Osmaniye belediye başkanı, Osmaniye il genel meclisi başkanı ve bölge illerinin ticaret ve sanayi odası başkanlarından oluşmaktadır. Ajans Yönetim Kurulu Başkanlığı, il valilileri arasında birer yıllık dönemlerle dönüşümlü olarak yürütülmekte olup 2018 yılı Temmuz ayından itibaren Hatay Valisi Sn. Erdal ATA (2018/202 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı doğrultusunda 26 Ekim 2018 itibariyle Hatay Valiliğine Sn. Rahmi DOĞAN atanmıştır) tarafından yürütülmektedir.

2018 Yılı Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi

DOĞAKA'nın 2018 yılı faaliyetleri, mülga Kalkınma Bakanlığı tarafından onaylanan 2018 Yılı Çalışma Programı çerçevesinde yürütülmüştür. 2018 yılı ile birlikte Kalkınma Ajanslarının kanunda belirtilen görevleri daha etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla kurumsal dönüşüm süreci başlatılmış ve ajansların yeni dönemde sonuç odaklı programlar (SOP) oluşturmaları hedeflenmiştir. Bu amaçla Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı bölge planı ve sektörel öncelikler doğrultusunda stratejik tercihlerini belirleyerek, 2018-2020 yıllarını kapsayan sonuç odaklı programlarını hazırlamış ve 2018 yılı Çalışma Programı'nda yer alan

faaliyetler SOP'lar doğrultusunda düzenlenmiştir. 2018 Yılı Çalışma Programı'nda yer alan faaliyetlerle ilgili olarak;

- **Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı Faaliyetleri kapsamında;**

Araştırma, Analiz ve Programlama çalışmaları doğrultusunda Meyve-Sebze İşleme ve Depolama Tesis Ön Fizibilite Çalışması, TR63 Bölgesi FV Güneş Elektrik Potansiyelinin Tespitine Yönelik Araştırma Geliştirme ve Fizibilite Çalışması, TR63 Bölgesi İşgücü Piyasası Raporu ve TR63 Bölgesi illeri Potansiyel Yatırım Alanları Araştırması, Kanatlı Hayvancılık Sektör Raporu ve Tesis Fizibilitesi, Metal ve Elektrikli Mutfak Eşyaları Fizibilitesi, Hatay İli Gıda Ürünleri ve İçecek İmalatı Sektör Raporu, Çağlayancerit Ceviz İşleme ve Paketleme Tesis Fizibilitesi çalışmaları hazırlanmıştır.

Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlarla İşbirliği çalışmaları doğrultusunda Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi arasında 2017 yılında imzalanan protokolün süresinin tamamlanması üzerine 2 Mayıs 2018 tarihinde yeni bir protokol imzalanmıştır. Protokol kapsamında ILO Türkiye Ofisi ve DOĞAKA işbirliğinde Bölgede öne çıkan sektörlerde yerel ekonomik kalkınma ve değer zinciri analizlerinin yapılması, mentörlük ve girişimcilik destek programlarının uygulanması, mesleki ve teknik eğitimlerin gerçekleştirilmesi Türkçe dil kurslarının yapılması, gibi çalışmaların gerçekleştirilmesi ve DOĞAKA çalışanlarının katılım sağlayacağı eğitim ve seminerlerin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

İşbirliği ve Koordinasyon ile Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek çalışmaları doğrultusunda CNR IMOB 2018 Uluslararası Mobilya Fuarı, AYMOD 2018 Uluslararası Ayakkabı Modası Fuarı, OLİVTECH 2018 Zeytin, Zeytinyağı, Süt ve Süt Ürünleri Fuarı, CNR Food İstanbul 2018 Uluslararası Gıda Fuarı, SIAL PARIS 2018 Uluslararası Gıda Ürünleri ve Teknolojileri Fuarına katılım sağlanmıştır. 23-28 Ekim 2018 tarihleri arasında Hatay'da bu yıl üçüncü kez düzenlenen Hatay Mobilya Fuarı kapsamında Irak, Lübnan, İsrail'den gelen mobilya üretim ve ithalatı yapan 42 kişilik işadamları heyeti ile ve 01-04 Kasım 2018 tarihlerindeki III. Hatay Tarım Fuarına katılan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çiftçiler Birliği ve Hayvancılar Birliği firmaları ile bölge ekonomisi ve bölgede yatırım imkanları konulu görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca tematik konferans ve panel çalışmaları (Hatay'da KOBİ'lere Yönelik AB Programları Avrupa İşletmeler Ağı Tanıtım Programı, Kahramanmaraş 3. Uluslararası Tekstil Zirvesi) yürütülmüştür. DOĞAKA Sektörel ve Tematik Tanıtım Film Çekimleri (Kobi Projeleri Tanıtım Filmi, Kamu Projeleri Tanıtım Filmi, Antakya Mobilyacılığı

Tanıtım Filmi, Hatay İli Erkek Ayakkabıcılığı Tanıtım Filmi, Kahramanmaraş İli Kadın Ayakkabıcılığı Tanıtım Filmi, Hassa Organize Sanayi Bölgesi Tanıtım Filmi ve İskenderun Körfezi Sektörleri Tanıtım Filmi) hazırlanmıştır. Kuyumculuk Sektörü Tanıtım Filmi (Türkçe, İngilizce ve Arapça dillerinde) hazırlamakta olup film çekimleri ile bölgemiz sektörlerinin çeşitli platformlarda tanıtılması hedeflenmektedir.

Ajans Destekleri başlığı altında; Sürdürülebilir Üretimin Geliştirilmesi ve Yenilikçilik Mali Destek Programı-4 (YENİ-4)" programı ilan edilmiştir. TR63 Bölgesi'ndeki KOBİ'lerin teknolojik altyapılarının geliştirilerek yenilikçi ve çevreye duyarlı üretim anlayışı ile büyümelerine katkı sağlamak üzere ilan edilen YENİ-4 programı ile ilgili olarak 180 adet proje başvurusu alınmıştır. Alınan başvurular üzerinden il bazında 10 adetten fazla proje başvurusu alınan sektörler bakıldığında, Hatay ilinde Ana Metal, Gıda, Mobilyacılık ve Plastik/Kauçuk; Kahramanmaraş'ta Makine, Metal Mutfak Eşya ve Tekstil; Osmaniye'de ise Gıda sektörünün alınan başvurularda öne plana çıktığı görülmüştür.

Ajans destek faaliyetleri doğrultusunda güdümlü proje destekleri kapsamında Kahramanmaraş Dondurma ÜR-GE ve Koordinasyon Merkezi, Hatay İpek Sürdürülebilir Tekstil ve Moda Tasarım Merkezi, Kahramanmaraş Metal Mutfak Eşyası Test ve Mükemmeliyet Merkezi, Hatay Dericiliğin Geliştirilmesi-Kireçli Yarma Sistemi projelerinde proje olgunlaştırma ve mutabakat aşamasına yönelik çalışmalar yapılmıştır.

AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler başlığında; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın program otoritesi olduğu Rekabetçi Sektörler Programı çerçevesinde hayata geçirilen Kahramanmaraş Tasarım ve 3D Modelleme Merkezinin geliştirilmesi için Avrupa Birliği'nden 4 milyon avroluk proje desteği Kuyumcular Odası Başkanlığı adına KSÜ yürütücülüğünde kabul edilmiştir.

- **Kültür Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı Faaliyetleri kapsamında;**

Araştırma, Analiz ve Programlama çalışmaları doğrultusunda Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde turizm sektörünün mevcut durumu ve potansiyelini değerlendirerek 2019-2023 döneminde bu illerimizde turizmin geliştirilmesi için izlenebilecek yeni strateji ve eylemlerin tanımlanması amacıyla Turizm Stratejisi ve Eylem Planı çalışmaları başlatılmıştır. Eylem planları kapsamında Kahramanmaraş ve Osmaniye Turizm Stratejisi ve Eylem Planlarının hizmet alımları gerçekleştirilmiştir.

Kahramanmaraş Turizm Stratejisi ve Eylem Planı çalışmalarının ilk ayağı olarak ildeki paydaş kurum ziyaretleri gerçekleştirilmiş olup Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, kaymakamlıklar, İl Kültür Turizm Müdürlüğü, Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası, tüm ilçe belediyeleri, Orman Bölge Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü ziyaret edilerek hazırlanacak olan turizm stratejisi belgesi hakkında görüş alışverişinde bulunulmuştur. Doğa sporları kulüpleri, turizm hakkında yayın yapan yerel gazeteciler, konaklama işletmesi yöneticileri ve ilin turizm değerlerinin tanıtımında önemli bir rol oynayan sosyal medya hesaplarının yöneticileri ile de odak grup toplantıları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca İstanbul, Ankara ve Kahramanmaraş'ta, vatandaşlara Kahramanmaraş algısı hakkında anketlerden düzenlenmiştir. Kahramanmaraş'ı iş ve gezi amaçlı ziyaret eden yabancı ziyaretçilerle de anketler düzenlenmeye devam edilmektedir. Osmaniye Turizm Stratejisi ve Eylem Planı çalışması kapsamında Osmaniye (Merkez), Kadiri ve Düziçi'nde, konuyla ilgili kurum ve kuruluşların temsilcileriyle turizmi geliştirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Kamu kurumlarının yanı sıra özel sektör ve sivil toplum kuruluş temsilcilerinin de katılmış olduğu çalıştaylarda ilin mevcut potansiyeli, güçlü ve zayıf yönleri, turizm açısından değerlendirilebilecek fırsatlar, ilerlemenin önündeki engeller katılımcılar tarafından GZFT analizi yöntemi ile belirlenmeye çalışılmış eylem önerileri dile getirilmiştir.

İşbirliği ve Koordinasyon ile Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek çalışmaları doğrultusunda ITB Berlin 2018 Uluslararası Turizm Fuarı'na katılım sağlanmıştır. Ajansımız, İl Kültür Turizm Müdürlüğü, Mustafa Kemal Üniversitesi ve İskenderun Teknik Üniversitesi işbirliğiyle, "Hatay İli Kültür ve Turizm Sempozyumu" düzenlenmiştir.

DOĞAKA Sektörel ve Tematik Tanıtım Film Çekimleri (Bölgemiz İlleri Kültür ve Turizm Eksenli Tanıtım Filmi, Hatay İli Gastronomi Turizmi Tanıtım Filmi) hazırlanmıştır.

Coğrafi işaret tescil çalışmaları kapsamında ilgili kurumlarla işbirliği içerisinde TR63 Bölgesinde 17 üründe Türk Patent Enstitüsüne tescil başvurusu yapılmıştır. Tescil çalışmaları kapsamında 53.000 TL, doğrudan Faaliyet Destek Programı kapsamında 30.900 TL ve Teknik destek programı kapsamında 14.000 TL olmak üzere Ajansımız tarafından toplam 98.000 TL maddi destek sağlanmıştır. Bu kapsamda Hatay ilinde 2 üründe ve Kahramanmaraş ilinde 6 üründe tescil işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Ajans Destekleri başlığı altında; "Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı (TZKAMU)" programı ilan edilmiştir. TR63 Bölgesi'nde belirlenen stratejik turizm değerlerine yönelik yapılacak yatırımlar ile Bölge'nin turizm

sektörünün gelişmesine katkı sağlanmasının amaçlandığı TZKAMU programı kapsamında toplam 45 adet proje başvurusu alınmıştır.

- **Mesleki Eğitim Kapasitenin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı Faaliyetleri kapsamında;**

Tanıtım ve Yatırım Destek faaliyetleri kapsamında Üniversite-Sanayi İşbirliği Organizasyonları düzenlenmiştir. Türkiye Kamu-Üniversite-Sanayi (KUSİ) Strateji ve Eylem Planı kapsamında Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü koordinasyonunda Ajansımız, Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, KOSGEB Hatay İl Müdürlüğü ve Mustafa Kemal Üniversitesi yetkililerinin katılımlarıyla Hatay'da firma ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Osmaniye KÜSİ (Kamu Üniversite Sanayi İşbirliği) Planlama ve Geliştirme çalışmaları doğrultusunda firmalara ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

Ajans Destekleri başlığı altında; 2019 yılında İmalat Sanayisine Yönelik Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programının yürütülmesi amaçlanmakta olup 2018 yılı faaliyet döneminde proje teklif çağrısına yönelik hazırlık çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Ajans destek faaliyetleri doğrultusunda güdümlü proje destekleri kapsamında Hatay YİKOB Mesleki Eğitim Merkezi projesinde olgunlaştırma ve mutabakat aşamasına yönelik çalışmalar, Osmaniye Denetimli Serbestlik Hizmetleri Mesleki Eğitim Merkezi projesinde ön mutabakat aşamasına yönelik çalışmalar ve Kaynakçılık Eğitim Uygulama Merkezi (Kaynak Okulu) kurulmasına yönelik projelendirme çalışmaları yapılmıştır.

- **Kurumsal Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı Faaliyetleri kapsamında;**

İşbirliği ve Koordinasyon ile Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek çalışmaları kapsamında Ajans personeli, Ajans organları ve bölgedeki diğer aktörlere yönelik bilgilendirme ve eğitim programları, Kalkınma Ajanslarıyla tecrübe paylaşımları, uygulamalı girişimcilik eğitimleri ve dış denetim çalışmaları, Ajans çalışmaları ile ilgili bilgilendirme toplantıları, tematik konferans ve panel çalışmaları (Kahramanmaraş Kadın Girişimciler Paneli, Girişimciler İçin Finansal Kaynaklar Semineri, İskenderun'da Aile Şirketlerinde Kurumsallaşma Paneli) yürütülmüştür. DOĞAKA Bülten Çalışmaları, DOĞAKA Sektörel ve Tematik Tanıtım Film Çekimleri (Kalkınma Bakanlığı Ajanslar Tanıtım Filmleri Serisi (6 Tanıtım Film) hazırlanmıştır.

Diğer Proje ve Faaliyetler başlığı altında; kurumsal altyapının iyileştirilmesi amacıyla DOĞAKA mobil uygulamasının yapılması planlanmıştır. 2017 Yılı Çalışma Programı kapsamında TR63 Bölgesi Mekânsal-İstatistikî Veri Tabanı” çalışması hazırlanmış olup bu çalışmanın mobil uygulamasının yapılması amacıyla DOĞAKASTAT Mobil Uygulaması çalışmasına 2018 yılı 3.çeyreğinde başlanmıştır. Mobil uygulama Android ortamında kullanılmaya başlanmış IOS ortamında da gerekli süreçlerin tamamlanmasıyla birlikte 2018 yılı içerisinde kullanımına başlanılacaktır.

Devam Eden Proje ve Faaliyetler başlığı altında;

Türkiye’de Kalkınma Ajansları arasında ilk defa DOĞAKA tarafından uygulamaya konan Seracılığın Geliştirilmesi Mali Destek Programı (SERA) kapsamında Bölgemizden 20 adet proje başvurusu alınmıştır. Bu başvuruların 132 dekarı yeni sera kurulumuna yönelik; 40,8 dekarı ise mevcut seranın modernizasyonuna yöneliktir. TR63 Bölgesi’nden 9 adet Muz serası için başvuru gelirken bu ürün çeşidini 6 adet Sebze, 3 adet Çilek ve 2 adet Kesme Çiçek başvurusu takip etmiştir. Program uygulanmasının 2019 yılı içerisinde tamamlanması beklenmektedir.

- **Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında;**

Analiz ve araştırma çalışmalarında “İskenderun Körfezi Marina Fizibilitesi” çalışması için hizmet alımı yapılmış ve çalışmalar yürütülmektedir. 2017 yılında tamamlanan “2018-2023 Hatay Turizm Stratejisi ve Eylem Planı”nda yer alan yat turizminin geliştirilmesi konusunda, 19.12.2017 Tarihinde İMEAK Deniz Ticaret Odası İskenderun Şubesi’nde düzenlenen toplantıda, Hatay ilinde yat turizminin geliştirilmesi amacıyla ilin sahil bölgelerinde marina ve yavaşma rıhtımlarının yapılmasına ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiş olup konuyla ilgili olarak bir ön fizibilite çalışması gerçekleştirilmesi kararı alınmıştır. Bu doğrultuda Hatay Marina Turizmi Potansiyeli ve Ön Fizibilitesi çalışması başlatılmıştır.

Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek çalışmaları kapsamında “Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar” doğrultusunda Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi ile işbirliği içerisinde DOĞAKA tarafından TR63 Bölgesinde yer alan her bir il için ayrı ayrı hazırlanan “Suriyelilerin İstihdam ve Mesleki Yeterlilik Araştırması” çalışması güncellenmesi amacıyla çalışmalar gerçekleştirilmiş ve ILO Türkiye Ofisi tarafından gerçekleştirilen ihale sonrasında 2018 yılı son çeyreğinde çalışmanın başlatılması planlanmaktadır.

DOĞAKA Sektörel ve Tematik Tanıtım Film Çekimleri- MKÜ Bitki Sağlığı Projesi Tanıtım Filmi hazırlanmıştır.

- Ajans Destekleri başlığı altında; 2019 yılında Bölge İçi Gelişmişlik Farklarının Azaltılması Mali Destek Programı ve 2019 Yılı Seracılığın Geliştirilmesi Mali Destek Programı yürütülmesi amaçlanmakta olup 2018 yılı faaliyet döneminde proje teklif çağrısına yönelik hazırlık çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Fizibilite Desteği 2018 yılında ilk defa uygulanan programın başvuruları ilanı gerçekleştirilmiş olup son başvuru tarihi 24 Aralık 2018'dir.

Teknik Destek 2018 Yılı Teknik Destek Programı 30 Mart 2018 tarihinde ilan edilmiş ve 2018 yılında Teknik Destek başvurularının 5 dönem halinde alınmasına karar verilmiştir. İlk 3 dönem sonucunda 25 adet başvuru alınmış ve 21 adet proje başarılı ilan edilmiştir. 4.dönemde 13 adet başvuru alınmış olup değerlendirme süreci devam etmektedir.

2019 Yılı Öncelikleri

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı, 5449 sayılı kanununun 1. maddesinde "Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak, bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak" olarak belirlenen temel görev ve sorumlulukları doğrultusunda; Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinden oluşan faaliyet bölgesinde bu temel görevi icra etmek üzere TR63 Bölge Planını (2014-2023) tamamlanmıştır.

TR63 Bölge Planı öncelikleri göz önüne alınarak hazırlanan Çalışma Programları;

"Nitelikli insan kaynağı ve gelişmiş altyapı olanakları ile rekabet gücü ve yaşam kalitesi yüksek bölge"

olarak tanımlanan vizyona yönelik,

"Yerel potansiyelleri yenilikçilik ve girişimcilik kültürü ile harekete geçirerek, ulusal ve uluslararası düzeyde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında köprüler oluşturarak kalkınmaya giden yolu inşa etmek"

şeklinde ifade edilen Ajans misyonu önceliklerine dayandırılmıştır.

Bu çerçevede 2018-2020 yılları arası Ajans faaliyetlerinde;

- Bölge planında belirlenen sektörlerin teknolojik ve kurumsal kapasitelerini geliştirerek ihracat kapasitelerinin artırılması ve dış ticaret coğrafyalarının genişletilmesi,
- Özellikle kültür ve inanç turizm potansiyeli bulunan bölgenin, turizm fiziki ve beşeri altyapısının iyileştirilerek, tanıtım faaliyetleri ile turizm potansiyelinin geliştirilmesi,
- Mesleki eğitim kapasitenin geliştirilerek, özel sektör taleplerine daha hızlı cevap verilmesi ve
- Ajansın fiziki, teknik ve beşeri kapasitesinin artırılması

hususları önceliklendirilerek Sonuç Odaklı Programlar marifetiyle uygulanması hedeflenmiştir.

2. STRATEJİK TERCİHLER

TR63 Bölge Planı;

- Enerji üretim kapasitesinin artırılması,
- Sanayide rekabet gücünün geliştirilmesi,
- Tarımda yapısal dönüşümün sağlanması ve kırsal kalkınma,
- Lojistik sektörünün geliştirilmesi,
- Turizm potansiyelinin ekonomiye kazandırılması,
- Kentsel altyapının iyileştirilmesi,
- Sosyal altyapının iyileştirilmesi

gelişme eksenlerinden oluşmaktadır.

Planda bölgesel kalkınmaya en hızlı ve etkili katkı sağlayabilecek sektörler arasında sanayi sektörüne yer verilmiş ve sanayi sektörü "stratejik gelişme eksenleri" arasında yer almıştır. "Sanayide Rekabet Gücünün Geliştirilmesi" stratejisi başlığı altında işletmelerin büyümelerine katkı sağlayacak ve rekabet güçlerini artıracak yatırımların gerçekleştirilmesi, Ar-Ge, Ür-Ge faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, teknolojik altyapının geliştirilerek yeni ürün ve süreçlerin işletmelerin bünyelerine dâhil edilmesi stratejileri oluşturulmuştur. Bölge Planında ayrıca yeni ve yenilikçi yatırımlar ile sanayi katma değerinin yükseltilmesi sanayi sektöründeki temel amaç olarak belirlenmiştir. Bu amaca yönelik olarak; TR63 Bölgesi sanayi teknolojisinin düşük-orta seviyeden orta-yüksek seviyeye yükseltilmesi, patent, marka ve coğrafi işaret gibi yenilikçilik anlayışı ile paralel gelişen sınai mülkiyet haklarına ilişkin uygulamaların yaygınlaştırılması ana hedefler arasında yer almıştır.

Bölge Planında Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinin turizm sektöründe sahip olduğu değerler ulusal öncelik ve stratejiler doğrultusunda tür ve mekân bazında incelenmiş ve bölgesel kalkınmada kaynak çeşitliliği oluşturması bakımından turizm potansiyelinin ekonomiye kazandırılması, Bölge Planı gelişme eksenleri arasında yer almıştır. Turizm gelişme ekseninin temel amacı TR63 Bölgesinin alternatif turizm kaynakları ile sağlık, inanç, kültür ve gastronomi turizminde markalaşmasını sağlamak, doğa ve kruvaziyer turizmi ile bölgenin turizm potansiyelini geliştirmek olarak belirlenmiştir. Bu amaca yönelik olarak TR63 Bölgesinin termal turizm kaynakları ile sağlık turizminde marka haline getirilmesi, inanç ve kültür turizmi altyapısının iyileştirilmesi, gastronomi turizminin geliştirilmesi alternatif turizm çeşitliliğinin sağlanması, deniz ve doğal su kaynaklarının turizm sektöründeki payının artırılması ana hedefler arasında yer almıştır.

Ayrıca TR63 Bölgesi'nde yer alan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illeri için ayrı ayrı hazırlanan turizm master planı çalışmalarında da, il ve ilçe özelinde turizm gelişim alanları ve stratejileri belirlenmiş, turizm altyapısının geliştirilmesi ile turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi hususları önceliklendirilmiştir. Bölge Planında ve il ölçeğinde hazırlanan turizm master planlarında yer alan turizm çeşitliliği ve potansiyeline rağmen, altyapı eksiklikleri, turistlere yönelik hizmet sunumundaki yetersizlikler, turizm varlıklarının yeterince tanıtılmaması, tanıtım araçlarının yetersizliği ve çevre düzenlemelerindeki eksiklikler gibi sorunlar sebebiyle Bölgenin turizm sektöründen aldığı pay düşük kalmaktadır.

TR63 Bölge Planında Bölgenin mesleki eğitimde Türkiye ortalamalarının gerisinde olduğunu vurgulanmış ve Bölgedeki sanayi yapısı ile bölgede artan kamu ve özel sektör yatırımları göz önüne alındığında, mesleki eğitimin sanayi yapısına uygun olarak önceliklendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bölge Planında ayrıca, TR63 Bölgesi'nde sosyal altyapının iyileştirilmesi gelişme ekseninde kapsamında mesleki eğitimin bölgedeki kurulu sanayi yapısına uygun olarak geliştirilmesine yönelik önceliklere yer verilmiştir. Bu kapsamda İskenderun-Dörtüol-Osmaniye hattında kurulu ana metal sanayi, Kahramanmaraş ilinde tekstil ve metal mutfak eşya, Hatay ilinde ayakkabıcılık ve mobilyacılık ve her üç ilde gıda sanayi sektörlerinin rekabet gücünün artırılması amacıyla nitelikli işgücünün geliştirilmesine yönelik tedbirler belirlenmiştir. Bununla birlikte bölgede hızla artan enerji yatırımları ile lojistik ve turizm sektörlerindeki gelişme potansiyelinin bu alanlarda nitelikli işgücü arzına stratejik bir misyon yüklediği vurgulanarak nitelikli işgücünün sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla iş sağlığı ve güvenliğinin iyileştirilmesine yönelik tedbirler de dikkate alınmıştır.

TÜİK verilerine göre 2016 yılında Türkiye'de derslik başına düşen öğrenci sayısının 23 olduğu mesleki eğitimde, Hatay ilinde bu sayı 28, Kahramanmaraş ilinde 25 ve Osmaniye ilinde

26'dır. Türkiye ortalamalarının üzerinde olan derslik başına düşen öğrenci sayısının, ortalamalara yaklaştırılabilmesi için altyapı yatırımlarına devam edilmesi gerekmektedir. Ayrıca bölgede kurulu ve gelişim potansiyeli olan sektörlerle uyumlu mesleki eğitim programlarının geliştirilebilmesi amacıyla, Mesleki Yeterlik Kurumu tarafından belirlenen meslek standartları doğrultusunda, Milli Eğitim Müdürlükleri, Üniversiteler, İş Kurumu İl Müdürlükleri, ilgili sivil toplum kuruluşları ve özel sektör kuruluşları ile işbirliği platformları oluşturulması önemli görülmektedir.

Mesleki eğitimde teorik eğitim ve uygulama bütünlüğünün sağlanması ve işgücü niteliğinin artırılması amacıyla teorik eğitim sonrasında uygulamalı eğitim ve staj programlarına ağırlık verilmesi kritik öneme sahiptir. Bu amaçla özel sektör ve ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde etkin staj programlarının uygulanması önemli görülmektedir.

TR63 Bölge Planında Bölgede kurulu sanayi yapısı ve potansiyel gelişme alanları başta olmak üzere nitelikli işgücünün temini için mesleki eğitimin işlevselliğinin artırılması amacıyla il bazında hazırlanan işgücü piyasası analizi raporlarında yer alan mesleki eğitim programlarının öncelikli olarak desteklenmesi, mesleki eğitim kuruluşlarının ulusal meslek standartları konusunda akreditasyon yatırımlarının desteklenmesi, OSB yönetimleri, özel sektör kuruluşları ve ilgili kamu kurumları işbirliği ve il istihdam kurulları marifeti ile bölgede kurulu sanayi yapısına uygun aktif işgücü eğitimi ve staj programları geliştirilmesi gibi tedbirler önceliklendirilmiştir.

3. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

3.1. Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı

a. Amaç

Genel Amaç: Bölgenin ihracat yaptığı coğrafyayı genişletmek, ihracatçı firma sayısını, ihracat miktarını ve ihraç edilen ürün çeşidini artırmak.

Özel Amaç 1. Tekstil ve metal sanayi sektörlerinde yenilikçilik kapasitesinin geliştirilmesi

Özel Amaç 2. Ayakkabıcılık, Mobilyacılık ve Yaş Meyve-Sebze/Gıda sektörlerinde rekabetçilik kapasitesinin geliştirilmesi

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

2010 yılında 2,3 milyar ABD doları olan TR63 Bölgesi ihracatı 2016 yılında 2,8 milyar ABD dolarına yükselmesine rağmen Türkiye ihracatı içindeki payı % 2'den % 1,9'a düşmüştür. Bölgede 1.441 adet ihracatçı firma bulunmakta olup, en çok ihracat gerçekleştirilen sektörler demir-çelik, tekstil ve yaş meyve-sebze sektörleridir. Bununla birlikte ayakkabıcılık ve mobilya gibi ihracat hacmi düşük olan ancak bölgesel istihdama katkısı büyük olan sektörler bölge ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır.

TR63 Bölgesinde yer alan tekstil ve metal sanayi sektörleri mevcut kurulu üretim yapısı (ölçek üretimi, ulusal ve uluslararası tedarik ve sipariş üzerine satış vb.) ve kurumsallaşmış firmaları ile ulusal ölçekte rekabetçi sektörler olarak öne çıkmaktadır. Söz konusu sektörlerde ar-ge faaliyetleri daha çok kalibrasyon, ürün mukavemeti vb. hususlar üzerine gerçekleştirmekle birlikte son dönemlerde Ar-ge merkezleri kurulumuna yönelik yatırımlar, uluslararası ortaklıklar kurarak teknoloji transferi gibi ürün çeşitlendirme ve katma değer yükseltmeye yönelik çalışmalar artmaktadır. Girdi fiyatlarından ve döviz kurlarından oldukça etkilenen ve ürün katma değeri düşük olan sektörlerde ar-ge ve yenilikçilik çalışmalarına yoğunlaşılması söz konusu sektörlerin uluslararası rekabetçiliğini güçlendirecektir.

TR63 Bölgesi istihdamında ve yerel ekonomisinde mobilyacılık, ayakkabıcılık ve gıda gibi geleneksel sektörler önemli bir yer tutmaktadır. Değer zincirinde düşük teknolojili-emek yoğun üretim gerçekleştiren, markalaşma ve tescil faaliyetlerinin oldukça düşük olduğu, kurumsallaşmanın yetersiz ve örgütlü hareket etme bilincinin olmadığı söz konusu sektörler ulusal ölçekte düşük rekabetçiliğe sahiptir. Söz konusu sektörlerde yoğunlaşma katsayısında 2016 yılında 2012 yılına göre gerileme görüldüğü, diğer bir deyişle rekabetçilik güçlerinin zayıfladığı görülmektedir.

Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde TR63 Bölgesi imalat sektörünün teknolojik yığılmasını düşük seviye olarak belirtilmiştir. Sektörel çeşitliliğin düşük olduğu bölgede sanayi siciline kayıtlı firmaların yaklaşık % 25'ini gıda sektörü firmaları oluşturmaktadır. Turunçgiller başta olmak üzere elma, ceviz gibi ürünlerde ulusal ölçekte önemli bir üretim merkezi olan bölgede birçok üründe işleme kapasitesi düşük seviyede kalmaktadır.

Bununla birlikte bölge istihdamında ve üretiminde önemli bir yer tutan ancak kayıt dışılık sebebiyle istatistiklere yansıtılmayan mobilyacılık ve ayakkabıcılık gibi sektörlerde ise kurumsallaşma, tasarım, ürün geliştirme gibi faaliyetler yok denecek kadar azdır. Özellikle ayakkabıcılık sektöründe ulusal ölçekte mağazalaşmış firmalara fason üretim gerçekleştirilmektedir. Ancak söz konusu sektörlerde imalatta kullanılan makinelerin büyük ölçüde eski teknolojiye sahip olması, firmaların finansal açıdan güçlü olmaması, kayıt dışılık ve mali tablolarda kar oranlarının düşük gösterilmesi gibi etkenler ve üreticilerin eğitim düzeyinin düşük olması teknolojik gelişmeyi izlemeyi zorlaştırmaktadır.

Söz konusu sektörlerde üretimin teknoloji seviyesinin artırılması, bilgi ve insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi, örgütlü üretim ve pazarlama yöntemlerinin geliştirilmesi alınması gereken önemli tedbirler arasında yer almaktadır.

İmalat sektörlerinde gerçekleştirilecek müdahaleler; limanları, karayolu taşımacılığının filo büyüklüğü, devam eden ve planlanan lojistik yatırımları gibi çevresine göre daha gelişmiş lojistik avantajları ile TR63 Bölgesinin ihracat performansını geliştirilebilecek niteliğe sahiptir.

c. **Sonuç ve Çıktı Hedefleri**

Tablo 1. İHRAC SOP Faaliyetleri Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1-2	Mentörlük programları sonrasında ihracata başlayan firma sayısı	Adet	-	35	İhracatçı Birlikleri, TSO İstatistikleri
2	Yurt içi ve yurt dışı fuarlar vasıtasıyla kurulan uluslararası yeni iş bağlantısı	Adet		300	Anket sonuçları, Ajans fuar sonuç raporları
1-2	İhracat Yapan Firma Sayısı	Adet	1.441	1.520	Ekonomi Bakanlığı Verileri, İhracatçı Birlikleri, TSO kayıtları
2	Fuar, çalışma ziyaretleri ve alım heyeti organizasyonlarında	ABD Doları	-	30 Milyon	Anket sonuçları, Ajans raporları

	kurulan iş bağlantıları sonrasında oluşan uluslararası ticaret hacmi				
1-2	Mali Destek programları sonrasında uygulamaya geçen proje sayısı	Adet		15	Ajans Faaliyet Raporu
2	Güdümlü Proje Desteği sonrasında uygulamaya geçen proje sayısı	Adet	-	4	Ajans Faaliyet Raporu
1-2	Mali Destek Programlarında başarılı proje uygulamaları sonrasında firmaların ihracat artış tutarı	ABD Doları	-	10 Milyon	Ajans raporları
2	Güdümlü Proje Uygulamaları vasıtasıyla gerçekleştirilen ihracat tutarı	ABD Doları	-	5 Milyon	Ajans raporları

Tablo 2. İHRAC SOP Çıktı Göstergeleri

Özel Amaç	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1-2	Hazırlanan rapor, sektörel veya tematik analiz, strateji, fizibilite vb. çalışmaların sayısı	Adet	-	7	Ajans Faaliyet Raporu
1-2	Geliştirilen Ortak Strateji/Protokol/ Program Belgesi sayısı	Adet	-	5	Ajans Faaliyet Raporu
2	İşbirliği organizasyonu sayısı	Adet	-	5	Ajans Faaliyet Raporu
2	Alım amacıyla gelen firma sayısı	Adet	-	30	İmza Listeleri
2	Tanıtım grupları ve işbirliği ağları vasıtasıyla gerçekleştirilen organizasyon sayısı	Adet	-	3	Ajans Faaliyet Raporu

d. Proje ve Faaliyetler

Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında araştırma ve analiz çalışmaları ile bölgenin öne çıkan sektörlerinde müdahale alanlarının belirlenmesine ve kaynak ve fırsatların değerlendirilmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesi amacıyla analiz ve planlama çalışmaları gerçekleştirilecek bu çalışmalar doğrultusunda başta filtre ve mobilya sektörleri olmak üzere öncelikli sektörlerde değer zinciri analiz çalışmaları yapılacaktır.

2018 yılında ilan edilen Sürdürülebilir Üretim Geliştirilmesi ve Yenilikçilik Mali Destek Programı-4 (YENİ-4)" programının proje uygulama süreci yürütülmektedir. Mali Destek Programlarının yanı sıra GÜDÜMLÜ Proje Uygulamaları ile sektörlerin teknolojik kapasitelerinin ve ortak iş yapma kültürlerinin artırılması planlanmaktadır. Bu kapsamda geliştirilecek proje önerilerinin güdümlü proje bilgi formları vasıtasıyla Çalışma Programında revizyon yapılarak ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının onayı doğrultusunda hayata geçirilmesi planlanmaktadır. GÜDÜMLÜ Proje Uygulamaları doğrultusunda Kahramanmaraş Metal Mutfak Eşyası Test Analiz ve Ar-Ge Merkezi projesi 85. Ajans Yönetim Kurulu Toplantısında görüşülmüş ve projenin ön onayı verilerek başvuru sahibi Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'ne proje başvuru süresi verilmiştir.

Kahramanmaraş Dondurma ÜR-GE ve Koordinasyon Merkezi, Hatay İpek Sürdürülebilir Tekstil ve Moda Tasarım Merkezi projelerinin başvuru süreçlerinin tamamlanmasını takiben 2019 yılı ilk çeyreği içerisinde güdümlü proje bilgi formları vasıtasıyla Çalışma Programında revizyon yapılarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı onayına sunulması planlanmaktadır.

Hatay Dericiliğin Geliştirilmesi-Kireçli Yarma Sistemi projesinde ön mutabakat aşamasına yönelik çalışmaların tamamlanmasını takiben başvuru süreçlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir.

Program kapsamında firmaları üretim süreçleri, dış ticaret süreçleri ve teknolojik gelişmeler hakkında bilgilendirmek amacıyla KOBİ danışmanlığı çalışması gerçekleştirilecektir. Ayrıca yurt içi ve yurt dışı fuar katılımları ve çalışma ziyaretleri ile üreticilerin pazarlarının çeşitlendirilmesi, konferans, çalıştay, panel vb. çalışmalar ile sektörel gelişmelerin değerlendirilmesi planlanmaktadır.

Söz konusu dönemde ayrıca IPA-2 Programı kapsamında başarılı bulunan "Kahramanmaraş Tasarım ve 3D Modelleme Merkezinin Geliştirilmesi Projesi" uygulanmasına yönelik ihale süreci yürütülecektir.

Tablo 3. İHRAC SOP 2018 Yılı Faaliyetleri İlerleme Durum

Sıra No	Faaliyet Adı	Yöntem	İlerleme Durumu	Çıktı/Sonuç Göstergeler
1	Gıda Sektör Raporu	Araştırma, Analiz ve Programlama	Tamamlandı	1 adet rapor
2	Çağlayancerit Ceviz İşleme ve Paketleme Tesis Fizibilitesi	Araştırma, Analiz ve Programlama	Tamamlandı	1 adet rapor
3	Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye Potansiyel Yatırım Konuları Araştırması	Araştırma, Analiz ve Programlama	Tamamlandı	3 adet rapor
4	Metal ve Elektrikli Mutfak Eşyaları Fizibilitesi	Araştırma, Analiz ve Programlama	Tamamlandı	1 adet rapor

5	Kanatlı Hayvancılık Sektör Raporu	Araştırma, Analiz ve Programlama	Tamamlandı	1 adet rapor
6	Ulusal ve uluslararası fuar organizasyonları	Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	Tamamlandı	5 adet fuar katılımı
7	Sektörel ve Tematik Tanıtım Film Çekimleri	İşbirliği ve Koordinasyon ile Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	Tamamlandı	7 adet tanıtım filmi
8	Bölge Tanıtım Çalışmaları	Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	Tamamlandı	2 adet sempozyum etkinliği
9	Sürdürülebilir Üretim Geliştirilmesi ve Yenilikçilik Mali Destek Programı-4 (YENİ-4)	Proje Teklif Çağrısı	Devam ediyor	28 adet proje imzalandı
10	Kahramanmaraş Tasarım ve 3D Modelleme Merkezinin Geliştirilmesi Projesi	Güdümlü Proje	Devam ediyor (Tasarım ve 3D Modelleme merkezi kurulmuş, makine-ekipman ihale sürecinde)	Tasarım ve 3D Modelleme Merkezi

I. Araştırma, Analiz ve Programlama

- Sektörel Rekabetçilik ve Değer Zinciri Analizleri
- Hedef Ülkelerde Pazar Araştırması Raporları
- Bölgesel Girdi Tedarik Stratejisinin Hazırlanması
- Ar-ge Merkezleri Kurulum Potansiyeli Araştırması
- Sektör Raporları

II. İşbirliği ve Koordinasyon

- Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlarla İşbirliği Çalışmaları (FAO, ILO, Zeytin Araştırma Enstitüsü vb.)

III. Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek

- KOBİ Danışmanlığı/Mentörlük Çalışmaları (Dış ticaret eğitimleri, girişimcilik programları, firma koçluğu)
- Yurt içi ve yurt dışı fuar katılımları (CNR IMOB 2019 Uluslararası Mobilya Fuarı, AYMÖD 2019 Uluslararası Ayakkabı Kış Modası Fuarı, Premiere Vision İstanbul 2019 Uluslararası Tekstil Fuarı, OLIVTECH 2019 Zeytinyağı, Süt Ürünleri, Teknolojileri Fuarı, CNR 2019 Uluslararası Gıda Fuarı, ANUGA 2019 Uluslararası Gıda ve Gıda Teknolojileri Fuarı.) ve çalışma ziyaretleri

- İş ve Yatırım Ortamını İyileştirmeye Yönelik Çalışmalar (Öncelikli sektörlerde çalıştay, konferans ve panel çalışmaları vb.)

- Alım Heyeti Organizasyonları (Ayakkabıcılık, Mobilyacılık, Gıda vb.)
- Sektörel tanıtım gruplarının kurulması ve sektörel işbirliği ağları

IV. Ajans Destekleri

- İHRAC SOP Güdümlü Proje Uygulamaları

V. Önemli Kamu Yatırımları

- Mobilyacılık Küçük Sanayi Sitesi
- Hatay-Altınözü Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi
- Antakya Ayakkabıcılar Sanayi Sitesi
- Kahramanmaraş Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

VI. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

- Kahramanmaraş Tasarım ve 3D Modelleme Merkezinin Geliştirilmesi Projesi

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Sıra No	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Yöntem	Süre (Ay)	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)
1	Sektörel Rekabetçilik ve Değer Zinciri Analizleri	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	12	2018/3	2019/3
2	Hedef Ülkelerde Pazar Araştırması Raporları	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	12	2018/3	2019/3
3	Bölgesel Girdi Tedarik Stratejisinin Hazırlanması	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	15	2019/1	2020/1
4	Ar-ge Merkezleri Kurulum Potansiyeli Araştırması	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	24	2019/1	2020/4
5	Sektör Raporları	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	36	2018/1	2020/4
6	Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlarla İşbirliği Çalışmaları (FAO, ILO, Zeytin Araştırma Enstitüsü vb.)	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2018/1	2020/4
7	KOBİ Danışmanlığı /Mentörlük Çalışmaları (Dış ticaret eğitimleri, girişimcilik programları, firma koçluğu)	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2018/1	2020/4
8	Yurt içi ve yurt dışı fuar katılımları (Ayakkabıcılık, Mobilyacılık, Gıda vb.)	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	36	2018/1	2020/4
9	İş ve Yatırım Ortamını İyileştirmeye Yönelik Çalışmalar (Öncelikli sektörlerde çalıştay, konferans ve panel çalışmaları vb.)	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	36	2018/1	2020/4
10	Alım Heyeti Organizasyonları	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım	12	2019/1	2019/4

	(Ayakkabıcılık, Mobilyacılık, Gıda vb.)		Destek			
11	Sektörel Tanıtım Gruplarının Kurulması ve Sektörel İşbirliği Ağları Faaliyetleri	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	36	2018/1	2020/4
12	İHRAC SOP GÜdümlü Proje Uygulamaları	Proje	Güdümlü Proje	36	2018/1	2020/4
13	Mobilyacılık Küçük Sanayi Sitesi	Proje	Kamu yatırımı	36	2018/1	2020/4
14	Hatay-Altınözü Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi	Proje	Kamu yatırımı	36	2018/1	2020/4
15	Antakya Ayakkabıcılar Sanayi Sitesi	Proje	Kamu yatırımı	36	2018/1	2020/4
16	Kahramanmaraş Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi	Proje	Kamu yatırımı	36	2018/1	2020/4
17	Kahramanmaraş Tasarım ve 3D Modelleme Merkezinin Geliştirilmesi Projesi	Proje	Dış Kaynak	36	2018/1	2020/4

f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

İHRAC SOP'un koordinasyonunun sağlanmasından Sektörel Destekler ve Programlama (SDP) birimi sorumludur. SDP koordinasyonunda Yatırım Destek Ofisleri, Program Yönetim Birimi, İzleme ve Değerlendirme Birimi ve Kurumsal Koordinasyon Birimlerinden birer kişiden oluşan İHRAC SOP Çalışma Grubu oluşturulacak ve çalışma grubu, programın ve programın sekretaryasının yürütülmesinden sorumlu olacaktır.

İHRAC SOP kapsamında 2019 yılı içerisinde gerçekleştirilecek çalışmalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Ajans tarafından gerçekleştirilecek analiz ve kapasite geliştirme çalışmalarında ticaret odalarında ilgili sektör temsilcilerinin yer aldığı komiteler, oda ve işadamları dernekleri ile işbirliği yapılacaktır. Tanıtım ve yatırım destek çalışmaları ticaret ve sanayi odaları ile işbirliği içerisinde gerçekleştirilecek, fuar ve yurt dışı çalışma ziyaretlerinde yer alacak olan firmalar ihracat potansiyeline yönelik belirlenecek kriterler doğrultusunda seçilecektir. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi tarafından yürütülen Kahramanmaraş Tasarım ve 3D Modelleme Merkezinin Geliştirilmesi Projesi Ajans tarafından hazırlanmış olup, proje üniversite tarafından yürütülecektir.

No	Alt Bileşen Adı	Yöntem	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bileşen Yüklenicisi	Tahmini Maliyet (TL)
1	Sektörel Rekabetçilik ve Değer Zinciri Analizleri	Araştırma, Analiz ve Programlama	2018/3	2019/3	Ajans	550.000
2	Hedef Ülkelerde Pazar Araştırması Raporları	Araştırma, Analiz ve Programlama	2018/3	2019/3	Ajans	200.000

3	Bölgesel Girdi Tedarik Stratejisinin Hazırlanması	Araştırma, Analiz ve Programlama	2019/1	2020/1	Ajans	200.000
4	Ar-ge Merkezleri Kurulum Potansiyeli Araştırması	Araştırma, Analiz ve Programlama	2019/1	2020/4	Ajans	50.000
5	Sektör Raporları	Araştırma, Analiz ve Programlama	2018/1	2020/4	Ajans	125.000
6	Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlarla İşbirliği Çalışmaları (FAO, ILO, Zeytin Araştırma Enstitüsü vb.)	İşbirliği ve Koordinasyon	2018/1	2020/4	Ajans	100.000
7	KOBİ Danışmanlığı/Mentörlük Çalışmaları (Dış ticaret eğitimleri, girişimcilik programları, firma koçluğu)	Kapasite Geliştirme	2018/1	2020/4	Ajans	600.000
8	Yurt içi ve yurt dışı fuar katılımları (Ayakkabıcılık, Mobilyacılık, Gıda vb.)	Tanıtım ve Yatırım Destek	2018/1	2020/4	Ajans	1.150.000
9	İş ve Yatırım Ortamını İyileştirmeye Yönelik Çalışmalar (Öncelikli sektörlerde çalıştay, konferans ve panel çalışmaları vb.)	Tanıtım ve Yatırım Destek	2018/1	2020/4	Ajans	250.000
10	Alım Heyeti Organizasyonları (Ayakkabıcılık, Mobilyacılık, Gıda vb.)	Tanıtım ve Yatırım Destek	2019/1	2019/4	Ajans	200.000
11	Sektörel Tanıtım Gruplarının Kurulması ve Sektörel İşbirliği Ağları Faaliyetleri	Tanıtım ve Yatırım Destek	2018/1	2020/4	Ajans	50.000
12	İHRAC SOP Güdümlü Proje Uygulamaları	Güdümlü Proje	2018/1	2020/4	Ajans	5.400.000
13	Mobilyacılık Küçük Sanayi Sitesi	Kamu yatırımı	2018/1	2020/4	Hatay Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	-
14	Hatay-Altınözü Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi	Kamu yatırımı	2018/1	2020/4	Hatay Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	-
15	Antakya Ayakkabıcılar Sanayi	Kamu yatırımı	2018/1	2020/4	Hatay Bilim,	-

	Sitesi				Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	
16	Kahramanmaraş Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi	Kamu yatırımı	2018/1	2020/4	Kahramanmaraş Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	-
17	Kahramanmaraş Tasarım ve 3D Modelleme Merkezinin Geliştirilmesi Projesi	Dış Kaynak	2018/1	2020/4	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	-
TOPLAM						8.875.000

g. İzleme ve Değerlendirme

İHRAC SOP kapsamında Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye Valilikleri tarafından belirlenecek 3 üye ve Ajans Genel Sekreterinden oluşan SOP Yönetim Komitesi oluşturulacaktır. Yönetim Komitesi tarafından programın ilerlemesine yönelik toplantılar gerçekleştirilecektir. Ayrıca İHRAC SOP Çalışma Grubu tarafından altışar aylık dönemlerde koordinasyon toplantıları gerçekleştirilecektir. Program kapsamında gerçekleştirilecek analiz çalışmalarından SDP, tanıtım çalışmalarından YDO'lar ve KKB, projelerin yönetiminden PYB, projelerin izleme ve değerlendirmesinden İDB sorumlu ve dış kaynaklı fonlara yönelik hazırlanacak projelerden PGUB birimi sorumlu olacaktır. Program kapsamında faaliyetlerin sonuç ve çıktılarının değerlendirilmesi İHRAC SOP çalışma grubu tarafından gerçekleştirilecek olup ilerleme raporları ve kapanış raporu SDP tarafından hazırlanacaktır.

3.2. **Kültür Turizminin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı**

a. **Amaç**

Genel Amaç: TR63 Bölgesinde turizm gelirinin ve katma değerinin artırılması

Özel Amaç 1. Turizm sektöründe fiziki, beşeri, teknolojik ve kurumsal altyapının iyileştirilmesi

Özel Amaç 2. Bölgenin kültür turizmi varlıklarının ulusal ve uluslararası tanıtım çalışmaları ile tanıtılması

b. **Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi**

Turizm sektörü; 10. Kalkınma Planı, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi ve Türkiye Turizm Stratejisi 2023 gibi ulusal ölçekli strateji metinleri ile Bölge Planı ve diğer bölgesel strateji metinlerinde öncelikli olarak ele alınan sektörler arasındadır. 10. Kalkınma Planında ağırlıklı olarak kitle turizmine dayanan ve turist başına elde edilen gelir seviyesi düşük olan Türkiye turizm sektöründe tanıtım ve pazarlamanın iyileştirilmesinin önem taşıdığı ve mesleki belgelendirme çalışmalarının sektör çalışanlarına yaygınlaştırılmasına ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte turist tercihlerinin kutuplaşacağı, yenilik ve çeşitlilik talebinin artacağı, konfor ve macera motiflerinin ön plana çıkacağı ifade edilerek, bu kapsamda turizmin çeşitlendirilmesinin ve hizmet kalitesinin yükseltilmesinin önem taşıdığı belirtilmiştir. 10. Kalkınma Planında turizm sektöründe nitelikli işgücü, tesis ve hizmet kalitesiyle uluslararası bir marka haline gelmesi, turizm ürün ve hizmetlerinin çeşitlendirilmesi ve iyileştirilmesi ve kalitenin artırılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda alternatif turizm türlerinin gelişiminin desteklenmesi, dış tanıtım faaliyetlerinin etkinleştirilmesi, turizm anlayışında yeni metodolojiler geliştirilmesi ve işgücü kalitesinin artırılarak daha yüksek standartlarda hizmet sunumunun gerçekleştirilmesine yönelik hususlar stratejiler arasında yer almaktadır.

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde de bölgelerin rekabet gücünün artırılmasında imalat sanayi yanında turizm gibi hizmet sektörlerinin de kalkınma yönünde harekete geçirilmesinin önemi vurgulanmıştır. Strateji metninde yerel potansiyelin değerlendirilerek rekabet gücünün artırılmasının önemi belirtilerek turizm sektörünün çeşitlendirilmesinin ve farklı bölgelerdeki potansiyelin değerlendirilmesinin bölgesel gelişme açısından önemli fırsatlar sunacağı ifade edilmiştir. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde ayrıca ülke genelinde turizmin coğrafi bakımdan ve tür bakımından çeşitlendirilmesinde bölgesel çekim merkezlerinin doğal ve kültürel özellikleri temel alınarak, bu şehirlerde kültür, inanç, gastronomi, doğa ve kış turizmi gibi turizm çeşitlerinin geliştirileceği ve turizmi çeşitlendirici yatırımlara özel teşvik tedbirleri uygulanacağı belirtilmiştir.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 belgesinde Türkiye turizm sektörünün 2023 vizyonu "Sürdürülebilir turizm yaklaşımı benimsenerek istihdamın artırılmasında ve bölgesel gelişmede turizmin öncü bir sektör konumuna ulaştırılması ve Türkiye'nin 2023 yılına kadar uluslararası pazarda turist sayısı ve turizm geliri bakımından ilk beş ülke arasında önemli bir varış noktası ve uluslararası bir marka

haline getirilmesinin sağlanması" olarak belirlenmiş olup bu vizyona yönelik olarak alternatif turizm kaynakları ile markalaşan turizm bölgelerinin oluşturulmasını, farklı turizm hizmetlerini bir arada sunan turizm kentlerinin oluşturulmasını ve turist profili odaklı turizm ürünü oluşturulmasını ana hedefleri arasında göstermiştir.

TR63 Bölge Planında ise turizm sektörünün önemli bir potansiyele sahip olduğu ancak bu potansiyelin ekonomiye yeterince kazandırılmadığı vurgulanarak "Turizm Potansiyelinin Ekonomiye Kazandırılması" önceliğine yer verilmiştir. Bu kapsamda turizm potansiyeline sahip alanların özel sektör yatırımları ile ekonomiye kazandırılması ve ulusal ve uluslararası turistlere hizmet verecek şekilde tanıtım ve promosyon çalışmalarının gerçekleştirilmesi, tematik turizm rotalarının oluşturulması, doğa ve kırsal turizm faaliyetlerinin el sanatları gibi turistik ürün hizmetleriyle birlikte yaygınlaştırılması ana hedefler arasında yer almıştır.

Ayrıca, DOĞAKA tarafından TR63 Bölgesi'nde yer alan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illeri için hazırlanan turizm master planı çalışmalarında da, il ve ilçe özelinde turizm gelişim alanları ve stratejileri belirlenmiştir. Söz konusu planlarda özel sektör işletmelerinde fiziki, beşeri, teknolojik ve kurumsal hizmet kapasitelerinin iyileştirilmesi ile hizmet kapasitelerinin geliştirilmesi ve işletmelerde alternatif turizm faaliyetlerinin geliştirilerek turizm çeşitliliğinin artırılması vurgulanmıştır. Ayrıca her üç ilde de belirli düzeylerde yer alan tarihi ve kültürel varlıklar ile doğal kaynakların turizm sektöründe çeşitliliği sağlamaya yönelik potansiyel sunduğu ve bu potansiyele yönelik olarak da özel sektörün güçlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Türkiye'de turizm işletme belgeli tesislerde gerçekleştirilen konaklama sayısı 2000 yılında 15,7 milyon iken 2015 yılında ise 43,4 milyona yükselmiştir. Aynı dönemde TR63 Bölgesinde konaklama sayısı 104 binden 457 bine yükselmiş ve Bölgenin Türkiye içindeki payı 0,7'den 1,1'e yükselmiştir. Ancak tesislerde ortalama kalış ve doluluk oranlarında yıllar içerisinde bir ilerleme kaydedilememiş ve hem ortalama kalış hem de doluluk oranları düşük kalmıştır. Bununla birlikte Suriye'de 2011 yılı ile birlikte artan siyasi kriz de bölgenin imajında olumsuz etki yaratmış, yerli ve yabancı turistlerin güvenlik sebebiyle bölgeyi tercih etmemelerine sebep olmuştur.

Ajans tarafından hazırlanan bölgesel ve il bazlı çalışmalarda TR63 Bölgesinde yer alan işletmelerde kurumsal kapasite ve hizmet sunumunda eksiklikler olduğu, turizm varlıklarına yönelik altyapı ve üst yapı sorunlarının bulunduğu ve tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği vurgulanmıştır. Bu kapsamda bölgenin turizm sektöründe en yoğun kaynaklara sahip olduğu alan olan kültür turizmi öncelikli olmak üzere, turizm sektöründe işletmelerin ve turizm varlıklarına yönelik sorumlu kuruluşların kapasitelerinin geliştirilmesi ve bölge tanıtım çalışmalarının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 4. **TURİZM SOP** Faaliyetleri Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
2	Fuar katılımları sonrasında yapılan yeni iş bağlantısı	Adet	-	180	Anket sonuçları, Ajans fuar sonuç raporları
2	Tanıtım çalışmaları sonrasında Bölgeyi programına dahil eden tur sayısı	Adet	-	30	Doğaka raporları, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri kayıtları
1	Restore edilen eser sayısı	Adet	-	6	İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri kayıtları, Doğaka kayıtları
1	Eğitim verilen konaklama tesisi, restaurant vb. çalışanı sayısı	Kişi	-	180	Ajans Faaliyet Raporu
1	Girişimcilik eğitimleri sonucunda turizm sektörüne yönelik yatırım (tesis, pansiyon, hediyelik eşya üretimi vb.) gerçekleştirilen kişi sayısı	Kişi	-	15	KOSGEB istatistikleri

Tablo 5. **TURİZM SOP** Faaliyetleri Çıktı Göstergeleri

Özel Amaç	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Oluşturulan eylem planı ve turizm rotası yayın sayısı	Adet	-	12	Ajans Faaliyet Raporu
2	Coğrafi işaret tescil sayısı	Adet	9	35	Türk Patent ve Marka Kurumu istatistikleri
1	Kurulan turizm danışma merkezlerinden faydalanan ziyaretçi sayısı	Adet	-	30.000	Doğaka kayıtları, İl kültür ve turizm müdürlükleri kayıtları, belediye kayıtları

d. Proje ve Faaliyetler

I. Araştırma, Analiz ve Programlama

- Kültür Turizmi Odaklı Stratejik Yol Haritası
- Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Stratejik Plan (Antakya Kurtuluş Caddesi vb)

DOĞAKA, 2019 yılında TR63 Bölge Planı strateji metninde yer verilen öncelikli sektörler başta olmak üzere; Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü arttırmaya

yönelik araştırma, strateji geliştirme ve planlama çalışmalarına devam edecektir. Turizm sektörü analiz çalışmalarına yönelik olarak 2018 yılında başlanmış olan “Kahramanmaraş Turizm Stratejisi ve Eylem Planı” ve “Osmaniye Turizm Stratejisi ve Eylem Planı” çalışmaları 2019 yılı içerisinde tamamlanacaktır. Ayrıca kültür turizmi odaklı eğitimlerin tamamlanmasıyla stratejik yol haritası kültür mirasını korumaya yönelik stratejik plan çalışmalarının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.. Kültür turizmi odaklı planlama çalışmaları ile kültürel mirasın bütüncül şekilde korunması, alternatif turizm alanlarının geliştirilmesi, özgün ve yerel değerlerin canlandırılması ve tanıtılması, yeni yatırım alanları yaratarak yerel kalkınmanın desteklemesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

II. İşbirliği ve Koordinasyon

- ÇEKÜL, TURSAB, TUREB, TÜROFED, TUADER, İpekyolu ve Karacadağ Kalkınma Ajansları Turizm Koridoru İşbirliği Çalışmaları

Turizm sektörü TR63 Bölgesi ile yakın çevresinde yer alan diğer Düzey2 Bölgeleri arasında işbirliği olanaklarının olduğu bir alandır. Bu doğrultuda TR63 Bölge Planında Kalkınma Ajansları ile turizmde işbirliği çalışmalarında öngörüldüğü üzere İpekyolu ve Karacadağ Kalkınma Ajansları ile turizm koridorlarının oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılması hedeflenmektedir. Bu koridorun tanıtım ve promosyonuna yönelik çalışmalar, koridora dahil iller ile işbirliği içerisinde etkinliklerinin organize edilmesi planlanmaktadır.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından gastronomi alanında “Yaratıcı Şehirler Ağı”na katılan Hatay ile Yaratıcı Şehirler ağında yer alan Gaziantep şehri ile işbirliği ve koordinasyon çalışmaları yürütülmesi planlanmaktadır. Farklı kurum ve kuruluşlarla işbirliği faaliyetleri kapsamında kalkınma ajansları ile işbirliği çalışmalarının yanı sıra Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı (ÇEKÜL), Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TURSAB), Turist Rehberleri Birliği (TUREB), Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED), Turizm Akademisyenleri Derneği (TUADER) ile eğitim, tanıtım, konferans vb. konulara yönelik faaliyetler düzenlenmesi öngörülmektedir.

III. Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek

- Kültür Öncelikli Koruma Yaklaşımı ve Turizm Odaklı Kültür Rotaları Planlama Süreci Eğitimi
- Kültür Öncelikli ve Turizm Odaklı Koruma, İşlevlendirme ve Kentsel Tasarım Eğitimi

- Turizm Sektörü Eğitim Paketi (konaklama tesisi ve restaurant çalışanlarına yönelik eğitimler, tur operatörleri ve turizm hizmeti sunan kurumlara yönelik eğitimler, girişimcilere yönelik pansiyonculuk, hediyelik eşya tasarımı vb. eğitimler)
- Kültür ve Turizm Sektörü Fuar Katılımları (ITB Berlin 2019 Uluslararası Turizm Fuarı, EMITT 2019 Uluslararası Turizm Fuarı)
- Bölge tanıtım çalışmaları (Sektörel tanıtım materyallerinin hazırlanması, hedef ülkelere yönelik Fam Trip organizasyonları, yerli ve yabancı turizm profesyonellerinin bölgeye davet edildiği faaliyetler, film yapımcılarına yönelik organizasyonlar vb.)
- Coğrafi işaret tescil çalışmaları

TR63 Bölge Planında (2014-2023) turizm sektörünün önemli bir potansiyele sahip olduğu ancak bölge ekonomisine hedeflenen düzeyde katkı sağlayamadığı belirtilmiş ve turizm potansiyelinin ekonomiye kazandırılması amaçlanmıştır. TR63 Bölgesinde turizm faaliyetlerini canlandırmak, markalaşma ve tanıtım faaliyetlerine yönelik bölgemizde öne çıkan ürünlerin coğrafi işaret tescil çalışmaları, sektörel tanıtım materyallerinin hazırlanması çalışmaları, ulusal ve uluslararası turizm acentelerinin ve turizm profesyonellerinin bölgemize davet edileceği Fam-Trip Organizasyonları ve sektörel fuar katılımları düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu doğrultuda Dünya'nın en büyük turizm fuarı olma özelliğini taşıyan ITB Berlin Uluslararası Turizm Fuarı'na 2017 ve 2018 yıllarında Ajansımız koordinasyonunda, Kültür ve Turizm Bakanlığımız bünyesinde katılım sağlanarak bölgemizin turizm değerlerinin tanıtımı gerçekleştirilmiştir. Bölgemizde turizm sektörünün canlanması adına turizm trendlerinin belirlenmesi ve güvenli bir bölge olduğumuzu dünya kamuoyuna tanıtılabileceğimiz önemli uluslararası bir turizm platformu niteliği taşımakta olan ITB Berlin Uluslararası Turizm Fuarı'na 2019 yılında da katılım sağlanması öngörülmektedir.

IV. Ajans Destekleri

- **Turizminin Geliştirilmesi Mali Destek Programı**

Ulusal ve bölgesel strateji çalışmaları ile 2018 yılı içerisinde gerçekleştirilen eylem planları, saha çalışmaları, kültür turizmi odaklı eğitimler sonrasında 2019 yılı üçüncü çeyrek döneminde kültür turizminin geliştirilmesine yönelik proje teklif çağrısı çalışmaları gerçekleştirilmesi ve 2019 yılı son çeyreğinde geliştirilmesi mali destek programının ilan edilmesi öngörülmektedir.

Tablo 6. TURİZM SOP 2018 Yılı Faaliyetleri İlerleme Durum

Sıra No	Faaliyet Adı	Yöntem	İlerleme Durumu	Çıktı/Sonuç Göstergeler
1	Kahramanmaraş Turizm Stratejisi ve Eylem Planı	Araştırma, Analiz ve Programlama	Devam ediyor	1 adet rapor
2	Osmaniye Turizm Stratejisi ve Eylem Planı	Araştırma, Analiz ve Programlama	Devam ediyor	1 adet rapor
3	Ulusal ve uluslararası fuar organizasyonları	Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	Tamamlandı	1 adet fuar katılımı
4	Bölge Tanıtım Çalışmaları	Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	Tamamlandı	1 adet sempozyum etkinliği
5	Sektörel ve Tematik Tanıtım Film Çekimleri	İşbirliği ve Koordinasyon ile Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	Tamamlandı	2 adet tanıtım filmi
6	Coğrafi işaret tescil çalışmaları	Kapasite Geliştirme, Tanıtım ve Yatırım Destek	Devam ediyor	coğrafi işaret başvurusu yapılan ürün sayısı 20
7	Coğrafi işaret tescil çalışmaları	Kapasite Geliştirme, Tanıtım ve Yatırım Destek	Devam ediyor	coğrafi işaret tescili yapılan ürün sayısı 10
8	Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı (TZKAMU)	Proje Teklif Çağrısı	Devam ediyor (sözleşme imzalama sürecinde)	15 adet proje imzalandı

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Sıra No	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Yöntem	Süre (Ay)	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)
1	<ul style="list-style-type: none"> Kültür Turizmi Odaklı Stratejik Yol Haritası Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Stratejik Plan	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	12	2019/4	2020/4
2	ÇEKÜL, TURSAB, TUREB, TÜROFED, TUADER, İpekyolu ve Karacadağ Kalkınma Ajansları Turizm Koridoru İşbirliği Çalışmaları	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	24	2018/1	2019/4
3	Kültür Öncelikli Koruma Yaklaşımı ve Turizm Odaklı Kültür Rotaları Planlama Süreci Eğitimi	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	6	2018/4	2019/1
4	Kültür Öncelikli ve Turizm Odaklı Koruma, İşlevlendirme ve Kentsel Tasarım Eğitimi	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	6	2018/4	2019/1

5	Turizm Sektörü Eğitim Paketi (otel ve restaurant çalışanlarına yönelik eğitimler, tur operatörleri ve turizm hizmeti sunan kurumlara yönelik eğitimler, girişimcilere yönelik pansiyonculuk, hediyelik eşya tasarımı vb. eğitimler)	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2018/1	2020/4
6	Kültür ve Turizm Sektörü Fuar Katılımları	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	36	2018/1	2020/4
7	Bölge tanıtım çalışmaları (Sektörel tanıtım materyallerinin hazırlanması, hedef ülkelere yönelik Fam Trip organizasyonları, yerli ve yabancı turizm profesyonellerinin bölgeye davet edildiği faaliyetler, film yapımcılarına yönelik organizasyonlar vb.)	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	36	2018/1	2020/4
8	Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı (2019)	Proje	Proje Teklif Çağrısı	30	2019/3	2021/4
9	Coğrafi işaret tescil çalışmaları	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	36	2018/1	2020/4

f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

TURİZM SOP'un koordinasyonunun sağlanmasından Hatay YDO sorumludur. Hatay YDO koordinasyonunda Sektörel Destekler ve Programlama Birimi, Program Yönetim Birimi, İzleme ve Değerlendirme Birimi ve Kurumsal Koordinasyon Birimlerinden birer kişiden oluşan TURİZM SOP Çalışma Grubu oluşturulacak ve çalışma grubu, programın ve programın sekretaryasının yürütülmesinden sorumlu olacaktır.

2018 yılı içerisinde gerçekleştirilecek çalışmalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Ajans tarafından gerçekleştirilecek analiz ve kapasite geliştirme çalışmalarında il kültür ve turizm müdürlükleri, turizm sektör profesyonelleri, ulusal ve yerel STK'lar ile işbirliği yapılacaktır. Tanıtım ve yatırım destek çalışmaları sektör temsilcileri ile gerçekleştirilecek toplantılar sonrasında tasarlanacak, fuar ve ikili görüşme etkinliklerinde yer alacak turizm profesyonelleri belirlenecek kriterler doğrultusunda seçilecektir.

No	Alt Bileşen Adı	Yöntem	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bileşen Yüklenicisi	Tahmini Maliyet (TL)
1	<ul style="list-style-type: none"> Kültür Turizmi Odaklı Stratejik Yol Haritası Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Stratejik Plan 	Araştırma, Analiz ve Programlama	2019/4	2020/4	Ajans	650.000

2	ÇEKÜL, TURSAB, TUREB, TÜROFED, TUADER, İpekyolu ve Karacadağ Kalkınma Ajansları Turizm Koridoru İşbirliği Çalışmaları	İşbirliği ve Koordinasyon	2018/1	2019/4	Ajans	600.000
3	Kültür Rotaları ve Planlama Süreci Eğitimi (Kültür Öncelikli Koruma Yaklaşımı ve Turizm Odaklı Kültür Rotaları Planlama Süreci ve Kültür Öncelikli ve Turizm Odaklı Koruma, İşlevlendirme ve Kentsel Tasarım Eğitimleri)	Kapasite Geliştirme	2018/4	2019/1	Ajans	90.000
4	Turizm Sektörü Eğitim Paketi (otel ve restaurant çalışanlarına yönelik eğitimler, tur operatörleri ve turizm hizmeti sunan kurumlara yönelik eğitimler, girişimcilere yönelik pansiyonculuk, hediyelik eşya tasarımı vb. eğitimler)	Kapasite Geliştirme	2018/1	2020/4	Ajans	100.000
5	Kültür ve Turizm Sektörü Fuar Katılımları	Tanıtım ve Yatırım Destek	2018/1	2020/4	Ajans	500.000
6	Bölge tanıtım çalışmaları (Sektörel tanıtım materyallerinin hazırlanması, hedef ülkelere yönelik Fam Trip organizasyonları, yerli ve yabancı turizm profesyonellerinin bölgeye davet edildiği faaliyetler, film yapımcılarına yönelik organizasyonlar vb.)	Tanıtım ve Yatırım Destek	2018/1	2020/4	Ajans	500.000
7	Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı (2019)	Proje Teklif Çağrısı	2019/3	2021/4	Ajans	-

8	Coğrafi işaret tescil çalışmaları	Tanıtım ve Yatırım Destek	2018/1	2020/4	Ajans	400.000
TOPLAM						2.840.000

g. İzleme ve Değerlendirme

TURİZM SOP kapsamında Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye Valilikleri tarafından belirlenecek 3 üye ve Ajans Genel Sekreterinden oluşan SOP Yönetim Komitesi oluşturulacaktır. Yönetim Komitesi tarafından programın ilerlemesine yönelik toplantılar gerçekleştirilecektir. Ayrıca TURİZM SOP Çalışma Grubu tarafından altışar aylık dönemlerde koordinasyon toplantıları gerçekleştirilecektir. Program kapsamında gerçekleştirilecek analiz çalışmalarından SDP, tanıtım çalışmalarından YDO'lar ve KKB, projelerin yönetiminden PYB, projelerin izleme ve değerlendirmesinden İDB sorumlu olacaktır. Program kapsamında faaliyetlerin sonuç ve çıktılarının değerlendirilmesi TURİZM SOP çalışma grubu tarafından gerçekleştirilecek olup ilerleme raporları ve kapanış raporu Hatay YDO tarafından hazırlanacaktır.

3.3. Mesleki Eğitim Kapasitesinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı

a. Amaç

Genel Amaç: TR63 Bölgesinde işgücü piyasalarının talep ettiği yeterliliklere sahip kişi sayısını artırmak

Özel Amaç 1. Açık iş oranının azaltılması

Özel Amaç 2. Mesleki yeterliliğe sahip istihdamın artırılması

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

10. Kalkınma Planı politikaları incelendiğinde "Nitelikli İnsan Gücü, Güçlü Toplum" başlığı altında yer alan "Eğitim" alt başlığında, Türkiye'deki mevcut eğitim sistemi ile işgücü piyasası arasındaki uyumu artırmak için, Hayat Boyu Öğrenme olgusunun önemi vurgulanmıştır. Ayrıca Ulusal Yeterlilik Sisteminin önemi vurgulanmış ve uluslararası geçerliliği olan sertifikasyon sistemi uygulamalarının geliştirileceği ifade edilmiştir. Bununla birlikte "İstihdam ve Çalışma Hayatı" başlığında ise işgücü niteliğinin yükseltilmesi amaçlardan biri olarak belirlenmiştir.

Öncelikli Dönüşüm Programları incelendiğinde "**Temel ve Mesleki Beceriler Geliştirme Programı**" kapsamında hayat boyu öğrenme programları ve merkezlerine vurgu yapılmış ve eğitim sistemi ile çalışma hayatı arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi ülkedeki insan kaynağının geliştirilmesi açısından önem arz ettiği belirtilmiştir.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) tarafından hazırlanan **TR63 Bölge Planında (2014-2023)** Sosyal Altyapının İyileştirilmesi gelişme ekseninde, mesleki eğitim kuruluşlarının ulusal meslek standartları konusunda akreditasyon yatırımlarının desteklenmesi, TR63 Bölgesi'nin mesleki eğitim altyapısının iyileştirilmesine yönelik yatırımlara devam edilmesi, bölgede kurulu sanayi yapısına yönelik mesleki eğitimlerin işlevselliğinin artırılması konuları hedeflenmiştir.

TR63 Bölgesi 2016 yılı işsizlik oranında % 14,4 ile 26 Düzey2 Bölgesi arasında en düşük 24. Bölge konumundadır. İşgücüne katılım ve istihdam verilerinde de benzer şekilde en düşük gösterge değerlerine sahip bölgeler arasında yer almaktadır (işgücüne katılım ve istihdamda 22. sırada).

2016 yılı işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre Hatay ilinde yaklaşık 48 bin, Kahramanmaraş ilinde 32 bin ve Osmaniye ilinde yaklaşık 18 bin İŞKUR'a kayıtlı işsiz bulunmaktadır. Bununla birlikte Hatay ilinde aktif işgücü piyasası programı kapsamında yaklaşık 6 bin kişiye, Kahramanmaraş ilinde yaklaşık 5.800 kişiye ve Osmaniye ilinde 4.400 kişiye kurs verilmiştir. Hatay ilinde söz konusu araştırma kapsamında 1.017 işyerinden 118'inde 347 kişilik açık iş bulunduğu ve bunların büyük bir bölümünün imalat sanayinde

olduğu (gaz altı kaynakçısı, operatör vb.), Kahramanmaraş ilinde 109 işyerinde 799 kişilik açık iş olduğu (büyük bir bölümü örgü makinesi operatörü , el ve makine dikişçisi vb. imalat sanayi sektörlerinden), Osmaniye ilinde ise 41 işyerinde 118 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte Hatay ilindeki işletmelerin % 28'i temininde günlük çekilen meslekler bulunduğunu belirtmiş ve işletmelerin % 82'si (ihracat yapan işletmelerin % 92'si) bunun en önemli sebebinin gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunmaması olarak belirtmiştir. Kahramanmaraş ilinde bu oran % 29,5 olarak ve Osmaniye ilinde % 26,5 olarak tespit edilmiştir. Bu durum bölgede mesleki eğitimlerin işgücü piyasalarının ihtiyaçlarına göre ve kalite olarak artırılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

c. **Sonuç ve Çıktı Hedefleri**

Tablo 7. MESLEK SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
2	Sürekli eğitim merkezinde eğitim gördükten sonra istihdam edilen kişi sayısı	Kişi	-	180	SGK ve İŞKUR kayıtları
2	Kaynak eğitim merkezinde eğitim gördükten sonra istihdam edilen kişi sayısı	Kişi	-	60	SGK ve İŞKUR kayıtları

Tablo 8. MESLEK SOP Çıktı Göstergeleri

Özel Amaç	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Hazırlanan rapor, sektörel veya tematik analiz, strateji, vb. çalışmaların sayısı	Adet	-	2	Ajans Faaliyet Raporu
1	Geliştirilen Ortak Strateji/Protokol/ Program Belgesi sayısı	Adet	-	3	Ajans Faaliyet Raporu
1-2	Uygulamaya geçen proje sayısı	Adet	-	10	Ajans Faaliyet Raporu
2	Uygulamaya geçen güdümlü proje sayısı	Adet	-	2	Ajans Faaliyet Raporu
1	İşbirliği organizasyonu sayısı	Adet	-	6	Ajans Faaliyet Raporu
2	Mali Destek Programları proje uygulamaları vasıtasıyla eğitim alan kişi sayısı	Kişi	-	300	Ajans Faaliyet Raporu

d. Proje ve Faaliyetler

Mesleki Eğitim Kapasitesinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı kapsamında gerçekleştirilecek araştırma ve analiz çalışmaları ile başta OSB'ler ve KSS'ler olmak üzere, özel sektörün ihtiyaç duyduğu mesleki beceriler belirlenecek ve bu doğrultuda İŞKUR ve TSO'lar işbirliğinde mesleki eğitimler gerçekleştirilecektir. Program kapsamında üniversite ve sanayi işbirliğinde organizasyonlar gerçekleştirilecek ve mesleki eğitim koordinasyon çalışmaları uygulanacaktır. 2018 yılı içerisinde İmalat Sanayisine Yönelik Mesleki Eğitimin Geliştirilmesine yönelik proje teklif çağrısı çalışmaları gerçekleştirilmiş olup 2019 yılında "2019 Yılı İmalat Sanayisine Yönelik Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı" yürütülecektir. Programın amacı TR63 Bölgesi'nde imalat sanayisinin ihtiyaç duyduğu alanlarda mesleki eğitimin geliştirilmesi yolu ile Bölgenin rekabet gücünün artırılmasıdır. Ajans destek faaliyetleri doğrultusunda güdümlü proje destekleri kapsamında Hatay YİKOB Mesleki Eğitim Merkezi projesinde olgunlaştırma ve mutabakat aşamasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Proje ile Hatay ilinde sektörlerin ihtiyaç duyduğu alanlarda insan kaynaklarının geliştirilmesi, özel bilgi, beceri ve teknolojilerin geliştirilmesi, ilimizin üretim ve ihracat kapasitesinin geliştirilmesi, sektörel ihtisaslaşmanın desteklenmesi, transferi ve yaygınlaştırılması, böylece özel sektör işletmeciliğinin güçlendirilmesi ve özel sektör için iyi uygulama örneklerinin oluşturulması amacıyla yılda 10.000 kişiye mesleki eğitim verebilecek bir Mesleki Eğitim Merkezi kurulması hedeflenmektedir. Projenin başvuru sürecinin tamamlanmasını takiben 2019 yılı ilk çeyreği içerisinde güdümlü proje bilgi formları vasıtasıyla Çalışma Programlarında revizyon yapılarak ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı onayına sunulması planlanmaktadır.

Bölgemizde özellikle İskenderun – Osmaniye arasında kurulu ana metal sanayi başta olmak üzere, birçok sektörde ara elaman olarak ihtiyaç duyulan çeşitli alanlardaki kaynakçı ihtiyacının karşılanması ve kaynakçılık ile ilgili ar-ge çalışmalarının da yapılacağı Kaynakçılık Eğitim Uygulama Merkezi (Kaynak Okulu) kurulmasına yönelik projelendirme çalışması yapılmaktadır. Kaynak Okulu, Güdümlü Proje Desteği kapsamında ele alınacak olup İskenderun Teknik Üniversitesi'nin başvuru sahipliği ve İskenderun Ticaret Odası'nın proje ortaklığı ile gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda, toz altı kaynak, MİG/MAG ve TİG kaynak, Gaz altı kaynak ve robotik kaynak gibi alanlarda nitelikli ara eleman yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Projelendirme çalışmaları devam etmekte olup gerekli prosedürler tamamlanarak 2019 yılı içerisinde Çalışma Programı revizyonu olarak Bakanlık onayına sunulması planlanmaktadır. Ayrıca Denetimli Serbestlik Hizmetleri Mesleki Eğitim Merkezi güdümlü projesinde ön mutabakat aşamasına yönelik çalışmaların tamamlanmasını takiben başvuru süreçlerinin 2019 yılı içerisinde yürütülmesi hedeflenmektedir.

Tablo 9. MESLEK SOP 2018 Yılı Faaliyetleri İlerleme Durum

Sıra No	Faaliyet Adı	Yöntem	İlerleme Durumu	Çıktı/Sonuç Göstergeler
1	Üniversite-Sanayi İşbirliği Organizasyonları	Kapasite Geliştirme	Tamamlandı	11 adet firma ziyareti
2	Mesleki Eğitim Talep Analizi	Araştırma-Analiz ve Programlama	Devam Ediyor	-
3	2019 Yılı İmalat Sanayisine Yönelik Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı	Proje Teklif Çağrısı	Devam ediyor	-
4	YİKOB Mesleki Eğitim Merkezi Kurulması Projesi	Güdümlü Proje	Devam ediyor (olgunlaştırma ve mutabakat aşamaları gerçekleştirilmiştir)	-
5	Denetimli Serbestlik Hizmetleri Mesleki Eğitim Merkezi	Güdümlü Proje	Devam ediyor (önmutabakat aşamaları gerçekleştirilmiştir)	-
6	Kaynakçılık Eğitim Uygulama Merkezi	Güdümlü Proje	Devam ediyor (projelendirme çalışmaları devam etmektedir)	-

I. Araştırma, Analiz ve Programlama

- Mesleki Eğitim Talep Analizi

II. İşbirliği ve Koordinasyon

- İŞKUR, TSO ve OSB'ler ile mesleki eğitim koordinasyon çalışmaları

III. Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek

- KOBİ İhtiyaçları doğrultusunda Mesleki eğitim ve Mesleki Eğitim Öğrencilerine Endüstri 4.0'a Yönelik Eğitim Verilmesi

IV. Tanıtım ve Yatırım Destek Faaliyetleri

- Üniversite-Sanayi İşbirliği Organizasyonları

V. Ajans Destekleri

- 2019 Yılı İmalat Sanayisine Yönelik Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı
- MESLEK SOP Güdümlü Proje Uygulamaları

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Sıra No	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Yöntem	Süre (Ay)	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)
1	Mesleki Eğitim Talep Analizi	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	12	2018/4	2019/4
2	İŞKUR, TSO ve OSB'ler ile mesleki eğitim koordinasyon çalışmaları	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2018/1	2020/4
3	KOBİ İhtiyaçları doğrultusunda Mesleki eğitim ve Mesleki Eğitim Öğrencilerine Endüstri 4.0'a Yönelik Eğitim Verilmesi	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	27	2018/4	2020/4
4	Üniversite-Sanayi İşbirliği Organizasyonları	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	27	2018/4	2020/4
5	2019 Yılı İmalat Sanayisine Yönelik Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı	Proje	Proje Teklif Çağrısı	27	2018/4	2020/4
6	MESLEK SOP GÜDÜMLÜ Proje Uygulamaları	Proje	Güdümlü Proje	27	2018/4	2020/4

f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

MESLEK SOP'un koordinasyonunun sağlanmasından Program Yönetim Birimi sorumludur. PYB koordinasyonunda Sektörel Destekler ve Programlama Birimi, Yatırım Destek Ofisleri, İzleme ve Değerlendirme Birimi ve Kurumsal Koordinasyon Birimlerinden birer kişiden oluşan MESLEK SOP Çalışma Grubu oluşturulacak ve çalışma grubu, programın ve programın sekretaryasının yürütülmesinden sorumlu olacaktır.

2018 yılı içerisinde gerçekleştirilecek çalışmalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Ajans tarafından gerçekleştirilecek analiz ve kapasite geliştirme çalışmalarında İŞKUR, Ticaret ve Sanayi Odaları, OSB ve KSS'ler ve ulusal ve yerel STK'lar ile işbirliği yapılacaktır.

No	Alt Bileşen Adı	Yöntem	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bileşen Yüklenicisi	Tahmini Maliyet (TL)
1	Mesleki Eğitim Talep Analizi	Araştırma, Analiz ve Programlama	2018/4	2019/4	Ajans	50.000
2	İŞKUR, TSO ve OSB'ler ile mesleki eğitim koordinasyon çalışmaları	İşbirliği ve Koordinasyon	2018/1	2020/4	Ajans	30.000
3	KOBİ İhtiyaçları doğrultusunda Mesleki eğitim ve Mesleki Eğitim Öğrencilerine Endüstri 4.0'a Yönelik Eğitim Verilmesi	Kapasite Geliştirme	2018/4	2020/4	Ajans	200.000

4	Üniversite-Sanayi İşbirliği Organizasyonları	Kapasite Geliştirme	2018/4	2020/4	Ajans	50.000
5	2019 Yılı İmalat Sanayisine Yönelik Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programı	Proje Teklif Çağrısı	2018/4	2020/4	Ajans	1.000.000
6	MESLEK SOP GÜdümlü Proje Uygulamaları	Güdümlü Proje	2018/4	2020/4	Ajans	1.000.000
TOPLAM						2.330.000

g. İzleme ve Değerlendirme

MESLEK SOP kapsamında Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye Valilikleri tarafından belirlenecek 3 üye ve Ajans Genel Sekreterinden oluşan SOP Yönetim Komitesi oluşturulacaktır. Yönetim Komitesi tarafından programın ilerlemesine yönelik toplantılar gerçekleştirilecektir. Ayrıca MESLEK SOP Çalışma Grubu tarafından altışar aylık dönemlerde koordinasyon toplantıları gerçekleştirilecektir. Program kapsamında gerçekleştirilecek analiz çalışmalarından SDP, tanıtım çalışmalarından YDO'lar ve KKB, projelerin yönetiminden PYB, projelerin izleme ve değerlendirmesinden İDB sorumlu olacaktır. Program kapsamında faaliyetlerin sonuç ve çıktılarının değerlendirilmesi MESLEK SOP çalışma grubu tarafından gerçekleştirilecek olup ilerleme raporları ve kapanış raporu PYB tarafından hazırlanacaktır.

3.4. Kurumsal Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı

a. Amaç

Genel Amaç: Ajansın görev ve sorumluluklarına yönelik çalışmalarında kapasitesini geliştirmek

Özel Amaç 1. Ajansın fiziki, beşeri, teknolojik ve kurumsal kapasitesini geliştirmek

Özel Amaç 2. Yatırım Destek Ofisleri vasıtasıyla ilin iş ve yatırım ortamına iyileştirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmek

Özel Amaç 3. Bölgenin ulusal ve uluslararası destek mekanizmalarından aldığı payı artırmak

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı 24 uzman ve 8 destek personeli ile çalışmalarını sürdürmektedir.

Ajans tarafından taslak olarak hazırlanan ve Yönetim Kurulu onayına sunulması planlanan Kurumsal Stratejik Plan kapsamında (2017-2021), Ajansın fiziki, beşeri ve teknik kapasitesine yönelik mevcut durum analizi yapılmış, iç ve dış paydaş analizleri ile Ajansın güçlü ve zayıf yönleri belirlenmiş ve önümüzdeki dönemlere yönelik strateji, öncelik ve tedbirler ortaya konulmuştur.

Ajans taslak Kurumsal Stratejik Plan kapsamında;

- Bölgenin Kalkınmasında Uygulanacak Politikaları Yönlendirecek Kalkınma Araçları Geliştirmek
- Bölgesel Kalkınmaya Yönelik İşbirliği Çalışmalarını Artırmak
- Ajans Destek Mekanizmalarının Etkinliğini ve Bölgenin Ulusal Ve Uluslararası Destek Mekanizmalarından Aldığı Payı Artırmak
- Ajansın Tanınırlığını Artırmak ve Güçlü Kurumsal Yapıya Sahip Olmak
- Bölgeye Yapılan Yatırımların Artırılmasını Sağlamak

amaçları doğrultusunda öncelik ve tedbirlerini uygulamayı öngörmektedir.

Bu kapsamda Kurumsal Stratejik Planda; bölgesel kalkınmayı yönlendirecek bilgi ve verinin üretilmesi, sektörel işbirliği ağları çalışmalarının sürdürülmesi, ulusal ve uluslararası işbirliklerinin geliştirilmesi, kurum içi ve kurum dışı beşeri kapasitenin geliştirilmesi, ajans ve diğer kurumların destek mekanizmaları hakkında bilgilendirme toplantılarının gerçekleştirilmesi, fiziki ve teknolojik eksikliklerin giderilmesi, il yatırım destek ve tanıtım stratejileri kapsamındaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, bölgenin yatırım ortamının tanıtımının gerçekleştirilmesi ve yatırım süreçlerinde danışmanlık ve kolaylaştırıcılık sağlanması gibi çalışmaların yapılması planlanmaktadır. Ayrıca birim çalışanlarının kişisel ve mesleki

gelişimlerini desteklemek amacıyla çalışma alanlarıyla ilgili olarak yurt içi ve yurt dışında fuar, kongre, konferans, eğitim vb. çalışmalara katılım sağlanması planlanmaktadır.

c. **Sonuç ve Çıktı Hedefleri**

Tablo 10. Çıktı Göstergeleri

Özel Amaç	Gösterge Adı	Birim	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Hazırlanan rapor, sektörel veya tematik analiz, strateji, fizibilite vb. çalışmaların sayısı	Adet	-	2	Ajans Faaliyet Raporu
1-2	Geliştirilen Ortak Strateji/Protokol/ Program Belgesi sayısı	Adet	-	3	Ajans Faaliyet Raporu
3	Ulusal ve uluslararası destek mekanizmalarının tanıtımına ilişkin düzenlenen toplantı sayısı	Adet	-	3	Ajans Faaliyet Raporu
1	Ajans personeline yönelik gerçekleştirilen eğitim süresi	Adam/Gün	-	180	Ajans Faaliyet Raporu
2	İşbirliği organizasyonu sayısı/iş ve yatırım ortamı tanıtım organizasyonu (konferans, toplantı, panel, sempozyum vb.)	Adet	-	9	Ajans Faaliyet Raporu
1	Ajans personelinin mesleki ve kişisel yetkinliklerini artırmak amacıyla katılım sağladıkları organizasyon sayısı	Adet	-	3	Ajans Faaliyet Raporu
2	İl Yatırım Komitesi toplantısı sayısı	Adet	-	9	Ajans Faaliyet Raporu
2	Teşvik belgesi kapatma/başvuru işlemi ve izin ve ruhsat işleri takibi başvurusu	Adet	-	9	Ekonomi Bakanlığı istatistikleri, Doğaka kayıtları

d. **Proje ve Faaliyetler**

Kurumsal Dönüşüm Sonuç Odaklı Programı kapsamında Ajans tarafından hazırlanan Kurumsal Stratejik Planın Sonuç Odaklı Program Yönetimine geçiş doğrultusunda güncellenmesi, kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik Ajans personeline yönelik eğitimlerin uygulanması, birim çalışanlarının kişisel ve mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla çalışma alanlarıyla ilgili olarak yurt içi ve yurt dışında fuar, kongre, konferans, eğitim vb. çalışmalara katılım sağlanması planlanmaktadır. Bununla birlikte uzman değişim programları, tecrübe paylaşım toplantıları gibi çalışmalarla ulusal ve uluslararası kurumlarla işbirlikleri geliştirilecektir. Ajans personelinin uzmanlık alanlarındaki gelişimin artırılması ve farklı yatırım destek uygulamalarının gözlemlenmesi amacıyla uluslararası işbirlikleri neticesinde yurt dışındaki eşlenik kurumlarla da işbirliği gerçekleştirilerek 1-2 haftalık süre zarfı dahilinde

Ajansımız personelinin yurt dışındaki işbirliği yapılan kurumlardaki uzmanlarla değişiminin gerçekleştirilerek kurumsal kapasitenin uluslararası uygulamaları gözlemleyerek bölgemizde proje geliştirilmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Ayrıca diğer proje ve faaliyetler kapsamında Ajansın rutin çalışmaları olan personel ödemeleri, araç vb. hizmet alımları, ajansın fiziki kapasitesinin geliştirilmesi amacıyla hizmet binası kiralanması, bilgi-işlem altyapısının iyileştirilmesi amacıyla periyodik yazılım hizmetlerinin sağlanması, kurumsal altyapısının iyileştirilmesi amacıyla Ajans Veri Yönetim Sisteminin hazırlanması, yatırım destek ofislerinin rutin çalışmalarının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Tablo 11. KURUMSAL SOP 2018 Yılı Faaliyetleri İlerleme Durum

Sıra No	Faaliyet Adı	Yöntem	İlerleme Durumu	Çıktı/Sonuç Göstergeler
1	Sektörel ve Tematik Tanıtım Film Çekimleri	İşbirliği ve Koordinasyon ile Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	Tamamlandı	1 adet tanıtım filmi
2	Tematik konferans ve panel çalışmaları	İşbirliği ve Koordinasyon ile Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	Tamamlandı	5 adet konferans/panel
3	Girişimcilik eğitimleri	İşbirliği ve Koordinasyon ile Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	Tamamlandı	sertifika almaya hak kazanan kişi sayısı 602
4	Bölge Tanıtım Çalışmaları	Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek	Tamamlandı	3 adet sempozyum etkinliği
5	DOĞAKASTAT Mobil Uygulaması	Diğer Proje ve Faaliyetler	Devam ediyor	IOS ve Android ortamında Mobil Uygulama

I. Araştırma, Analiz ve Programlama

- Kurumsal Stratejik Plan güncellemesi
- Etki Analizi Çalışması

II. İşbirliği ve Koordinasyon

- EURADA Üyesi Kalkınma Ajansları ile Tecrübe Paylaşım Çalışmaları
- Ulusal ve Uluslararası Hibe Programları Faaliyetleri
- Sektörel/tematik işbirliği ağları faaliyetleri
- Sonuç Odaklı Program çalışmaları

III. Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek

- DOĞAKA Yurtdışı Personel Değişim Programı
- Ajans Personeline Yönelik Eğitimler
  - ✓ İlk Yardım Eğitimi
  - ✓ Bulut Bilişim ve Yazılım Eğitimleri
  - ✓ Değer Zinciri Analizi Eğitimi
  - ✓ Sosyal İnovasyon Eğitimi
  - ✓ Fizibilite Raporu Hazırlama ve Değerlendirme Eğitimi
  - ✓ Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) İç Denetim Eğitimi
  - ✓ Ajans Personeline Yönelik Diğer Eğitimler
  - ✓ Diğer Kurum Kuruluşlarca Düzenlenen Eğitimlere Katılım
- Yurtiçi ve Yurt Dışı Sektörel Çalışma Ziyaretleri

IV. Diğer Proje ve Faaliyetler

- İnsan Kaynakları Faaliyetleri (Personel Ödemeleri vb.)
- Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları
- Hizmet Alımları
- Temsil ve Tanıtma Giderleri
- Menkul Mal ve Gayri Maddi Haklar
- Bakım ve Onarım Giderleri
- Gayrimenkul Mal Alım Giderleri
- Kurumsal Yönetim ve Bilgilendirme Faaliyetleri
- Yatırım Destek Ofisleri Rutin Çalışmaları (Yatırımcı İzin ve Ruhsat İşlemleri Faaliyetleri, Teşvik Uygulama Faaliyetleri vb.)
- Mali ve teknik destekler kapsamında izleme ve değerlendirme çalışmaları
- Araştırma, analiz vb. çalışmalar baskı ve tasarım faaliyetleri
- Destek Programları Uygulama Hizmet Giderleri

V. Devam Eden Proje ve Faaliyetler

Analiz Çalışmaları

2018 yılı içerisinde Kahramanmaraş ve Osmaniye Potansiyel Yatırım Konuları Araştırması, Gıda Sektör Raporu, Kanatlı Hayvancılık Sektör Raporu ve Tesis Fizibilitesi, Metal ve Elektrikli Mutfak Eşyaları Araştırma ve Fizibilite Çalışmaları başlatılmış olup 2018 yılı içerisinde baskı ve tasarım çalışmalarının tamamlanması planlanmaktadır. Ayrıca 2018 yılı içerisinde İskenderun

Körfezi Marina Fizibilitesi çalışmasına başlanmış olup çalışmanın 2019 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

Tablo 12. Devam Eden Analiz Çalışmaları

Devam Eden Faaliyet Adı	Bitiş Tarihi	2018 Yılı Tahmini Maliyet
Kahramanmaraş ve Osmaniye Potansiyel Yatırım Konuları Araştırması(Baskı ve Tasarım maliyeti)	2019/1	210.000,00 TL
İskenderun Körfezi Marina Fizibilitesi	2019/2	100.000,00 TL
Gıda Sektör Raporu (Baskı ve tasarım maliyeti)	2019/1	20.000,00 TL
Kanatlı Hayvancılık Sektör Raporu ve Tesis Fizibilitesi	2019/1	60.000,00 TL
Metal ve Elektrikli Mutfak Eşyaları Araştırma ve Fizibilite Çalışması	2018/4	65.000,00 TL
Toplam		455.000,00 TL

Mali Destek Programları

Mali Destek Programları, GÜdümlü Proje, Fizibilite Desteği ve Teknik Destek Programları kapsamında 2018 yılı ve önceki dönemlerde başlayan ve 2018 yılı içerisinde devam etmesi öngörülen 60 adet proje (49 adet mali destek programlarından, 2 adet güdümlü proje ve 9 adet teknik destek) bulunmaktadır. Ayrıca 2017 yılında Kalkınma Bakanlığı tarafından onaylanan Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı, Sürdürülebilir Üretim Geliştirilmesi ve Yenilikçilik ile Seracılığın Geliştirilmesi Mali Destek Programları 2018 yılında uygulanmaya başlanmıştır.

Tablo 13. Devam Eden Mali Destek Programları

Devam Eden Faaliyet Adı	Bitiş Tarihi	2019 Yılı Tahmini Maliyet
Göksun Soğuk Hava Deposu GÜdümlü Projesi	2019/1	2.300.000,00 TL
Teknik Destek Programı	2019/4	350.000,00 TL
Fizibilite Desteği	2019/4	1.000.000,00 TL
2018 Yılı Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı MDP	2020/3	7.000.000,00 TL
2018 Yılı Sürdürülebilir Üretim Geliştirilmesi ve Yenilikçilik MDP	2020/3	8.000.000,00 TL
Seracılığın Geliştirilmesi MDP	2020/3	1.900.000,00 TL
Toplam		20.550.000,00 TL

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Sıra No	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Yöntem	Süre (Ay)	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)
1	Kurumsal Stratejik Plan güncellemesi	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	9	2018/4	2019/2
2	Etki Analizi Çalışması	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	12	2019/1	2019/4
3	EURADA Üyesi Kalkınma Ajansları ile Tecrübe Paylaşım Çalışmaları	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2018/1	2020/4
4	Ulusal ve Uluslararası Hibe Programları Faaliyetleri	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2018/1	2020/4
5	Sektörel/tematik işbirliği ağları faaliyetleri	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2018/1	2020/4
6	Sonuç Odaklı Program Çalışmaları	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	12	2019/1	2019/4
7	DOĞAKA Yurtdışı Personel Değişim Programı	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2018/1	2020/4
8	Ajans Personeline Yönelik Eğitimler ✓ İlk Yardım Eğitimi ✓ Bulut bilişim ve yazılım eğitimleri ✓ Değer Zinciri Analizi Eğitimi ✓ Sosyal İnovasyon Eğitimi ✓ Fizibilite Raporu Hazırlama ve Değerlendirme Eğitimi ✓ Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) İç Denetim Eğitimi ✓ Ajans Personeline Yönelik Diğer Eğitimler ✓ Diğer Kurum Kuruluşlarca Düzenlenen Eğitimlere Katılım	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2018/1	2020/4
9	Yurt içi ve yurt dışı sektörel çalışma ziyaretleri	Faaliyet	İşbirliği ve Koordinasyon	36	2018/1	2020/4
10	İnsan Kaynakları Faaliyetleri (Personel Ödemeleri vb.)	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
11	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
12	Hizmet Alımları	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
13	Temsil ve Tanıtma Giderleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
14	Menkul Mal ve Gayri Maddi Haklar	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
15	Bakım ve Onarım Giderleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
16	Gayrimenkul Mal Alım Giderleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
17	Kurumsal Yönetim ve Bilgilendirme Faaliyetleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
18	Yatırım Destek Ofisleri Rutin Çalışmaları (Yatırımcı İzin ve Ruhsat İşlemleri Faaliyetleri, Teşvik Uygulama Faaliyetleri vb.)	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
19	Mali ve teknik destekler kapsamında izleme ve	Faaliyet	Devam Eden Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4

	değerlendirme çalışmaları					
20	Araştırma, analiz vb. çalışmalar baskı ve tasarım faaliyetleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
21	Destek Programları Uygulama Hizmet Giderleri	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4
22	Devam Eden Proje ve Faaliyetler	Faaliyet	Diğer Proje ve Faaliyetler	36	2018/1	2020/4

f. Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

KURUMSAL SOP'un koordinasyonunun sağlanmasından İdari ve Mali İşler Birimi sorumludur. İMİB koordinasyonunda Sektörel Destekler ve Programlama Birimi, Yatırım Destek Ofisleri, Program Yönetim Birimi, İzleme ve Değerlendirme Birimi ve Kurumsal Koordinasyon Birimlerinden birer kişiden oluşan KURUMSAL SOP Çalışma Grubu oluşturulacak ve çalışma grubu, programın ve programın sekreteryaasının yürütülmesinden sorumlu olacaktır.

2018 yılı içerisinde gerçekleştirilecek çalışmalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Ajans tarafından gerçekleştirilecek analiz ve kapasite geliştirme çalışmalarında başta Yönetim Kurulunda yer alan kurumlar olmak üzere, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılacaktır.

No	Alt Bileşen Adı	Yöntem	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bileşen Yüklenicisi	Tahmini Maliyet (TL)
1	Kurumsal Stratejik Plan güncellemesi	Araştırma, Analiz ve Programlama	2018/4	2019/2	Ajans	2.000
2	Etki Analizi Çalışması	Araştırma, Analiz ve Programlama	2019/1	2019/4	Ajans	160.000
3	EURADA Üyesi Kalkınma Ajansları ile Tecrübe Paylaşım Çalışmaları	İşbirliği ve Koordinasyon	2018/1	2020/4	Ajans	50.000
4	Ulusal ve Uluslararası Hibe Programları Faaliyetleri	İşbirliği ve Koordinasyon	2018/1	2020/4	Ajans	300.000
5	Sektörel/tematik işbirliği ağları faaliyetleri	İşbirliği ve Koordinasyon	2018/1	2020/4	Ajans	65.000
6	Sonuç Odaklı Program Çalışmaları	İşbirliği ve Koordinasyon	2019/1	2019/4	Ajans	5.000
7	DOĞAKA Yurtdışı Personel Değişim Programı	Kapasite Geliştirme	2018/1	2020/4	Ajans	100.000
8	Ajans Personeline Yönelik Eğitimler ✓ İlk Yardım Eğitimi ✓ Bulut Bilişim ve Yazılım Eğitimleri ✓ Değer Zinciri Analizi Eğitimi	Kapasite Geliştirme	2018/1	2020/4	Ajans	85.000

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sosyal İnovasyon Eğitimi ✓ Fizibilite Raporu Hazırlama ve Değerlendirme Eğitimi ✓ Türkiye İç Denetim Enstitüsü (TİDE) İç Denetim Eğitimi ✓ Ajans Personeline Yönelik Diğer Eğitimler ✓ Diğer Kurum Kuruluşlarca Düzenlenen Eğitimlere Katılım 					
9	Yurt içi ve yurt dışı sektörel çalışma ziyaretleri	İşbirliği ve Koordinasyon	2018/1	2020/4	Ajans	150.000
10	İnsan Kaynakları Faaliyetleri (Personel Ödemeleri vb.)	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	9.610.491,40
11	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	350.000
12	Hizmet Alımları	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	400.000
13	Temsil ve Tanıtma Giderleri	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	20.000
14	Menkul Mal ve Gayri Maddi Haklar	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	600.000
15	Bakım ve Onarım Giderleri	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	100.000
16	Gayrimenkul Mal Alım Giderleri	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	7.900.000
17	Kurumsal Yönetim ve Bilgilendirme Faaliyetleri	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	100.000
18	Yatırım Destek Ofisleri Rutin Çalışmaları (Yatırımcı İzin ve Ruhsat İşlemleri Faaliyetleri, Teşvik Uygulama Faaliyetleri vb.)	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	10.000
19	Mali ve teknik destekler kapsamında izleme ve değerlendirme çalışmaları	Devam Eden Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	200.000
20	Araştırma, analiz vb. çalışmalar baskı ve tasarım faaliyetleri	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	575.000
21	Destek Programları Uygulama Hizmet	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	600.000

	Giderleri					
22	Devam Eden Proje ve Faaliyetler	Diğer Proje ve Faaliyetler	2018/1	2020/4	Ajans	21.005.000
TOPLAM						42.387.491,40

g. İzleme ve Değerlendirme

KURUMSAL SOP kapsamında izleme ve değerlendirme çalışmaları, İMİB koordinasyonunda Ajans Birim Başkanları ile gerçekleştirilecek toplantılar vasıtasıyla yapılacaktır.

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından 2018-2020 döneminde belirlenen stratejik tercihler doğrultusunda öncelikli sektörlerde ihracatın geliştirilmesi, kültür turizminin geliştirilmesi ve mesleki eğitim kapasitesinin geliştirilmesi sonuç odaklı programlarının uygulanması planlanmaktadır. Bununla birlikte sonuç odaklı program kapsamına girmeyen ancak başta Bölge Planı olmak üzere hazırlanan politika belgeleri ve saha çalışmaları sonucunda Ajansın müdahale edebileceği alanlarda gerçekleştirilecek çalışmalar Yerel Kalkınma Fırsatları bölümünde yer verilecektir.

4.1. Araştırma ve Analiz Çalışmaları

4.1.1. TR63 Bölgesi İlçe Kırsal Kalkınma Planları

Amaç

TR63 Bölgesinin en önemli ekonomik kaynaklarından biri olan tarım sektöründe, ilçe bazlı kırsal kalkınma planlarının hazırlanarak ilçelerin bölge istihdam ve ekonomisine katkısının artırılması amaçlanmaktadır.

Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TR63 Bölge Planında (2014-2023) bölgesel kalkınmaya en hızlı ve etkili katkı sağlayabilecek sektörler arasında tarım sektörüne yer verilmiştir. "Tarımda Yapısal Dönüşümün Sağlanması ve Kırsal Kalkınma" stratejisi başlığı altında ele alınan sektörde temel olarak geleneksel üretim yöntemlerinden modern üretim tekniklerine geçiş hedeflenmiştir. Tarımsal olarak elverişli iklime ve Türkiye ortalamalarının üzerinde kişi başı bitkisel üretim değerine sahip bölgede tarım sektörünün ekonomik katkısının artırılması ve tarımsal gelişim yol haritasının belirlenmesi önem taşımaktadır.

Sonuç ve Çıktı Hedefleri

- 7 ilçede kırsal kalkınma planının hazırlanması

4.1.2. Sektörel ve Tematik Araştırma ve Analiz Çalışmaları

Amaç

TR63 Bölgesinde öne çıkan sektörlerin gelişimine veya başta bölge planı öncelikleri olmak üzere tematik alanlarda Ajans çalışmalarına altlık oluşturmak ve sektör temsilcilerini yatırım

konuları hakkında bilgilendirmek amacıyla sektörel ve tematik araştırma ve analiz çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

5449 sayılı kanun ile kurulan Kalkınma Ajanslarının görevleri arasında "Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek" yer almaktadır. DOĞAKA sonuç odaklı programlar kapsamında araştırma ve analiz çalışmaları gerçekleştirilmekle birlikte yıl içerisinde ortaya çıkabilecek ihtiyaçlar doğrultusunda, ulusal ve bölgesel planlarla uyumlu olacak şekilde, sektörel ve tematik araştırma ve analiz çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Sonuç ve Çıktı Hedefleri

- 4 adet araştırma, analiz, fizibilite çalışmasının hazırlanması

4.2. Kapasite Geliştirme Tanıtım ve Yatırım Destek

4.2.1. Yenilenebilir Enerji Çalışmaları

Amaç

Çalışma ile TR63 Bölgesinde eğitim, tanıtım ve yatırım destek uygulamaları ile yenilenebilir enerji kaynaklarının ekonomiye kazandırılmasına yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illeri için FV Güneş Elektrik Potansiyelinin Tespitine Yönelik Araştırma Geliştirme ve Fizibilite Çalışmaları hazırlanmıştır. Çalışma ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından hazırlanan Güneş Enerjisi Potansiyeli Atlasında (GEPA) hesaplanan TR63 Bölgesi güneş enerjisi potansiyeli alternatif hesaplama yöntemleri ile tekrar değerlendirilmiştir. Bu kapsamda çalışmanın ve TR63 Bölgesi yenilenebilir enerji potansiyelinin kongre, konferans, panel vb. çalışmalar ile tanıtılması/değerlendirilmesi, eğitimlerle güneş elektrikli üretim uygulamalarının yaygınlaştırılması ve ulusal ve uluslararası fuar vb. organizasyonlarda bölge potansiyelinin tanıtılması önem taşımaktadır.

Sonuç ve Çıktı Hedefleri

- 60 kişiye Güneş Elektrikli Üretimi Eğitimi verilmesi
- Yenilenebilir Enerji Konferanslarına 200 kişinin katılım sağlanması
- Ulusal/uluslararası fuar ve kongrelerde bölge tanıtımının yapılması

4.2.2. Sağlık Turizmi Çalışmaları

Amaç

TR63 Bölgesinde sağlık turizmi potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik araştırma, analiz ve kapasite geliştirme çalışmalarının gerçekleştirilerek önümüzdeki dönemlere yönelik sağlık turizmi stratejilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

10. Kalkınma Planında yer verilen ve ayrıca Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Öncelikli Programında yer verilen sektörde, TR63 Bölgesi önemli bir potansiyele sahip olmakla birlikte bu potansiyeli henüz yeterince değerlendirememiştir. Bu kapsamda sağlık turizmi eylem planı çalışmasının gerçekleştirilmesi, sağlık turizmine yönelik fuar katılımları ile sektörün gelişimi hakkında değerlendirmelerin yapılması ve önümüzdeki dönem Sonuç Odaklı Programlarında sağlık turizmine yer verilmesine yönelik altlık oluşturulması hedeflenmektedir.

Sonuç ve Çıktı Hedefleri

- TR63 Bölgesi Sağlık Turizmi Stratejisi ve Eylem Planının hazırlanması
- TR63 Bölgesi Sağlık Turizmi Panelinin gerçekleştirilmesi

4.2.3. Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar

Amaç

TR63 Bölgesinde yaşayan Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilerin ekonomik ve sosyal hayata entegrasyonlarına katkı sağlanması amacıyla kamu kurumları, meslek kuruluşları ve ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirliğinde çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Suriye krizinden en fazla etkilenen şehirlerin başında Hatay ili gelmektedir. Suriyelilerin en yoğun olarak bulunduğu 3. il olan Hatay'da yaklaşık 457 bin Suriyeli kayıt altına alınmıştır. Ayrıca AFAD tarafından oluşturulan kamplarda yaklaşık 18 bin Suriyeli barınmaktadır. Kayıt altına alınan Suriyeli nüfusu Hatay ili toplam nüfusunun yaklaşık %29'una tekabül etmektedir. Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından gerçekleştirilen saha çalışmalarında;

- Suriyelilerin hayat standartlarının (barınma, sağlık, temel hizmetlere erişim v.s.) düşük olması,
- Hatay'da yaşayan Suriyelilerin yaklaşık % 87'si Arapça dışında bir dil bilmediği ve 6-17 yaş arası (eğitim çağındakiler) çocukların % 74'ü herhangi bir eğitim kurumuna devam etmediği,
- İşsizlik oranının ve iş hayatına katılımın düşük olması (Saha çalışması sonuçlarına göre Hatay ilindeki Suriyelilerde işsizlik oranı %25, işgücüne katılım oranı % 38'dir.)

gibi sorunlar ön plana çıkmıştır.

Bu kapsamda başta Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Türkiye Ofisi olmak üzere ilgili kurumlar işbirliğinde gerçekleştirilecek analiz, kapasite geliştirme ve yatırım destek çalışmaları ile Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilerin bölge ekonomisine katkısının artırılması ve sosyal entegrasyonlarının sağlanması hedeflenmektedir.

Sonuç ve Çıktı Hedefleri

- 1 adet araştırma raporunun hazırlanması
- 100 Suriyeliye mesleki eğitim verilmesi
- 3 adet işadamları işbirliği toplantısının yapılması
- 30 Suriyeliye girişimcilik eğitimi verilmesi
- 10 Suriyeli girişimciye mentorlük/danışmanlık yapılması

4.3. Ajans Destekleri

4.3.1. Mali Destek Programları

4.3.1.1. 2019 Yılı Bölge İçi Gelişmişlik Farklarının Azaltılması Mali Destek Programı

Amaç

TR63 Bölgesi'ndeki az gelişmiş ilçelerde ekonomik ve sosyal hayatın geliştirilmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Program; Hatay ilinde Yayladağı, Kumlu, Altınözü, Hassa; Kahramanmaraş ilinde Nurhak, Ekinözü, Çağlayancerit, Andırın; Osmaniye ilinde Sumbas, Hasanbeyli, Bahçe ve Toprakkale ilçelerinde (OSB'ler hariç) ve

- İmalat sanayi ve turizm sektörüne yönelik yatırımlarının desteklenmesine yönelik Ekonomik Kalkınma bileşeni
- Sosyal ve ekonomik faaliyet olanaklarının artırılması amacıyla fiziki altyapının geliştirilmesi, gençlerin, kadınların ve yaşlıların sosyal ve ekonomik hayata entegrasyonu amacıyla sosyal ve ekonomik donatı yatırımlarının desteklenmesine yönelik Sosyal Kalkınma bileşeni

çerçevesinde yürütülecektir.

Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Önceki yıllarda TR63 Bölgesinde uygulanan mali destek programlarında mekânsal hedefler belirlenerek TR63 Bölgesindeki görece az gelişmiş ilçelerden gelecek projelere ilave puan verilmesi planlanmıştır. Ancak belirlenen ilçelerden (sınırları içinde OSB bulunanlar hariç)

yeterli başvuru alınmamıştır. Mekânsal hedeflere ulaşamamasının; başvuru sahibi olabilecek işletmelerin görece az olduğu, var olan işletmelerin ise uygun başvuru sahibi olma kriterlerini taşımadığı veya proje geliştirme ve yürütme konusunda kapasitelerinin yetersiz olduğu gibi nedenlere dayandığı görülmüştür. Söz konusu hedefe ilave puan verilerek ulaşamadığı görüldüğünden bölgenin görece az gelişmiş ilçelerine yönelik özel bir mali destek programı tasarlanmasının daha etkili olacağı düşünülmüştür. Böylelikle, bölgenin gelişmişlik seviyesi en düşük ilçeleri belirlenerek 2014 yılında ilki 5.000.000TL, ikincisi ise 3.500.000TL bütçe ile iki adet Bölge İçi Gelişmişlik Farklarının Azaltılması Mali Destek Programları (BİG-1, BİG-2), 2016 yılında ise 5.000.000 TL bütçeli BİG-3 programı ilan edilmiştir. Söz konusu programlar dahilinde özel sektörün imalat sanayi ve turizm sektörüne yönelik yatırımları ve kamu sektörünün sosyal ve ekonomik faaliyet olanaklarının artırılması amacıyla fiziki altyapının geliştirilmesine yönelik yatırımları desteklenerek, program bütçesinin bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılmasına katkı sağlayacak şekilde kullanılması sağlanmıştır.

DOĞAKA tarafından Bölge Planı hazırlıkları kapsamında ilçelerin sosyoekonomik gelişmişlik endeksi sıralaması yapılmış ve söz konusu çalışma 2015 ve 2016 yılları içerisinde güncellenmiştir. Çalışma ile birbirinden farklı sosyoekonomik özelliklere sahip ilçelerin çeşitli kategorilerde oluşacak veri setleri ile analiz edilmesi ve bu analizler sonucunda çeşitli alanlarda TR63 Bölge Planında geliştirilen mekânsal politikaların bölgesel kalkınmaya yönelik proje ve programlara altlık sağlanması amaçlanmıştır. Çalışmaya göre bölgemizde düşük endeks değerine sahip az gelişmiş merkez olarak belirlenen ilçelerin ekonomileri büyük ölçüde tarıma dayalıdır. Bu ilçeler sosyal sektörlerdeki ihtiyaçlarının büyük bir kısmını bölgedeki diğer merkezlerden karşılamaktadır. Bu nedenle az gelişmiş ilçelerde tarım dışı ekonominin desteklenmesinin yanı sıra ilçelerdeki sosyal altyapının da iyileştirilmesi gerektiği sonucu çıkmaktadır. 2018 yılı içerisinde TR63 Bölgesi ilçelerinin sosyoekonomik gelişmişlik endeksi sıralaması güncel verilerle tekrar hesaplanarak sıralamada düşük endeks değerine sahip ilçelerde ekonomik ve sosyal hayatın desteklenmesi amacıyla mali destek programı uygulaması geliştirilecektir.

Sonuç ve Çıktı Hedefleri

24 adet projenin uygulamaya geçmesi

Az gelişmiş ilçelerde 12 adet üretim tesisinin kurulması

10 det cazibe merkezinin oluşturulması

4.3.1.2. 2019 Yılı Seracılığın Geliştirilmesi Mali Destek Programı

Amaç TR63 Bölgesinde seracılık faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinde oluşan TR63 Bölgesi, ülkemizin en önemli tarımsal üretim bölgelerinden biridir. Bölgede tarım sektörü hem gayrisafi katma değere yaptığı katkı hem de toplam istihdam içerisindeki payı göz önüne alındığında Türkiye ortalamalarının üzerinde bir öneme sahiptir.

TR63 Bölgesi'nin, kişi başı bitkisel üretim değerinde hem bölge bazında hem de tek tek iller bazında Türkiye ortalamalarından daha yüksek değerlere sahiptir. Bölgede oldukça geniş bir ürün yelpazesi olmasına rağmen üretimde modern tarım tekniklerinin kullanımı sınırlı kalmakta ve bu durumun da düşük katma değerli ve standart ürün üretimine neden olmaktadır. Hâlihazırdaki yüksek tarımsal üretim miktarının yanı sıra bu üretimin daha da artırılmasına yönelik uygun yatırım şartlarının olduğu Bölgede seracılık faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, üretimde verimliliğinin artırılması ve katma değeri daha yüksek ürün üretimi gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

TR63 Bölge Planında, "TR63 Bölgesi'nde seracılığın, iyi tarım uygulamalarının ve organik tarımın geliştirilmesine yönelik yatırımların teknik ve mali destek programları ile desteklenmesi" stratejisi ile seracılık konusunda yapılacak yatırımların çeşitli destek mekanizmaları ile desteklenmesi politikasından hareketle 2018 yılında Seracılığın Geliştirilmesi Mali Destek Programı ilk kez bölgemizde ilan edilmiştir. Modern üretim tekniklerine geçiş sağlanmasına, tarımsal ürün değerinin artırılmasına ve tarımsal üretimde en önemli firelerin verildiği depolama ve satış- pazarlama süreçlerinin iyileştirilmesine katkı sağlamak amacıyla 2019 yılında da seracılığın geliştirilmesine yönelik mali destek programı uygulamasının yürütülmesi hedeflenmiştir.

Sonuç ve Çıktı Hedefleri

- 10 adet projenin uygulamaya geçmesi
- 20 dekarlık yeni sera kurulumu
- 30 dekarlık mevcut sera modernizasyonu
- 3 adet işletme ünitesi kurulumu

4.3.2. Güdümlü Proje Desteği

2018-2020 yıllarını kapsayan program döneminde Güdümlü Proje Uygulamaları ile sektörlerin teknolojik kapasitelerinin ve ortak iş yapma kültürlerinin artırılması planlanmaktadır. Bu kapsamda geliştirilecek proje önerilerinin güdümlü proje bilgi formları vasıtasıyla alışma Programlarında revizyon yapılarak ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının onayı doğrultusunda hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Hatay Tıbbi ve Aromatik Bitkiler retim Araştırma ve Kontrol Merkezi projesinde n mutabakat aşamasına yönelik çalışmaların tamamlanmasını takiben başvuru süreçlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir.

Sonuç ve ıktı Hedefleri

1 adet projenin uygulamaya geçmesi

4.3.3. Fizibilite Desteği

Amaç

TR63 Bölgesinin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin nlenmesine, bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik en az 1 yıl sürecek fizibilite çalışmalarının desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Arka Plan

DOğKA, 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluş Kanununa dayanılarak Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye illerini kapsayan TR63 Bölgesinde Kalkınma Bakanlığı Koordinasyonunda 25 Temmuz 2009 tarihinde kurulmuş, Nisan 2010 yılından itibaren ise faaliyetlerine başlamıştır. Ajansımız tarafından hazırlanmış TR63 Bölge Planına göre, Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerini kapsayan TR63 Bölgesi gelişme eksenleri;

- Enerji retim Kapasitesinin Artırılması,
- Sanayide Rekabet Gücünün Geliştirilmesi,
- Tarımda Yapısal Dönüşümün Sağlanması ve Kırsal Kalkınma,
- Lojistik Sektörünün Geliştirilmesi,
- Turizm Potansiyelinin Ekonomiye Kazandırılması,
- Kentsel Altyapının İyileştirilmesi ve
- Sosyal Altyapının İyileştirilmesi

şeklindedir.

Ajansımız, yukarıda sayılan gelişme eksenlerine yönelik olarak Bölge’de, planlama ve yatırım destek ofisleri faaliyetlerinin yanı sıra, mali ve teknik destek programlarıyla kişi, kurum ve kuruluşların eş finansmana dayalı ortak proje üretme kültürü ve yeteneklerini geliştirmeye, kaynakları öncelikli projelerde yoğunlaştırmaya ve bu projelerin kısa sürede hayata geçirilmesini desteklemeye devam etmektedir.

Sonuç ve Çıktı Hedefleri

6 adet fizibilitenin tamamlanması ve yatırım plan/programlarına alınması

4.3.4. Teknik Destek

Amaç

TR63 bölgesinde yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmaların çözümüne yönelik geçici süreli uzman görevlendirilmesi veya danışmanlık hizmeti verilmesi suretiyle bölgesel kalkınmaya katkı sağlanmasıdır.

Arka Plan

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA), 5449 sayılı kanuna dayanılarak 2009 yılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerini kapsayan Doğu Akdeniz TR63(Düzey2) bölgesinde kurulmuş, 2010 yılında faaliyetlerine başlamıştır. Ajansımız, 2010 yılından itibaren mali destek programları yanında, Teknik Destek programlarıyla, kurumların kritik konular için talep ettikleri uzman temini, eğitim faaliyetleri ve danışmanlık hizmeti sağlamaktadır.

Teknik destek; Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansının bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına; eğitim verme, program ve proje hazırlanmasına katkı sağlama, geçici uzman personel görevlendirme, danışmanlık sağlama, lobi faaliyetleri ve uluslararası ilişkiler kurma konularında katkı sağlamak amacıyla verdiği destektir.

Sonuç ve Çıktı Hedefleri

15 adet teknik destek uygulamasının tamamlanması

Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

2018-2020 arası dönemde gerçekleştirilecek çalışmalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Ajans tarafından gerçekleştirilecek analiz ve kapasite geliştirme çalışmalarında başta Yönetim Kurulunda yer alan kurumlar olmak üzere, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılacaktır.

Tablo 14. Zaman Planlaması, Yönetim ve Koordinasyon Düzenlemeleri

Sıra No	Alt Bileşen Adı	Alt Bileşen Türü	Yöntem	Süre (Ay)	Başlangıç Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Bitiş Dönemi (Yıl/Çeyrek)	Tahmini Maliyet (TL)
1	TR63 Bölgesi İlçe Kırsal Kalkınma Planları	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	21	2018/2	2019/4	200.000
2	Sektörel ve Tematik Araştırma ve Analiz Çalışmaları	Faaliyet	Araştırma, Analiz ve Programlama	36	2018/1	2020/4	220.000
3	Yenilenebilir Enerji Çalışmaları	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	30	2018/3	2020/4	50.000
4	Sağlık Turizmi Çalışmaları	Faaliyet	Tanıtım ve Yatırım Destek	24	2019/1	2020/4	30.000
5	Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar	Faaliyet	Kapasite Geliştirme	36	2018/1	2020/4	200.000
6	2019 Yılı Bölge İçi Gelişmişlik Farklarının Azaltılması Mali Destek Programı	Proje	Proje Teklif Çağrısı	24	2018/4	2020/3	6.000.000
7	2019 Yılı Seracılığın Geliştirilmesi Mali Destek Programı	Proje	Proje Teklif Çağrısı	24	2018/4	2020/3	2.000.000
8	Yerel Kalkınma Fırsatları Gündümlü Proje Uygulamaları	Proje	Proje Teklif Çağrısı	36	2018/1	2020/4	-
9	Fizibilite Desteği	Proje	Proje Teklif Çağrısı	36	2018/1	2020/4	1.000.000
10	Teknik Destek	Proje	Proje Teklif Çağrısı	36	2018/1	2020/4	600.000
TOPLAM							10.300.000

İzleme ve Değerlendirme

Yerel Kalkınma Fırsatları kapsamında izleme ve değerlendirme çalışmaları, SDP koordinasyonunda Ajans Birim Başkanları ile gerçekleştirilecek toplantılar vasıtasıyla yapılacaktır.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

2018 yılı ile birlikte kurumsal dönüşüm süreci başlatılan Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı TR63 Bölge Planında (2014-2023) yer alan sektörel öncelikler doğrultusunda 2018-2020 yıllarını kapsayan Sonuç Odaklı Programları hazırlamış ve 2018 yılında çalışmalarını bu doğrultuda şekillendirmiştir. 2019 yılında Ajans, Sonuç Odaklı Programlar kapsamında belirlenen stratejik tercihlere yönelik odaklanacağı çalışmaların belirlenmesi ve yerel işbirliğini daha etkin kullanmaya yönelik tedbirler alacaktır. Bu bağlamda 2019 yılında Ajans, başta ticaret ve sanayi odaları olmak üzere, bölgede yer alan kamu kurumları ve sivil toplum örgütleri ile gerçekleştirilecek toplantılarda bölgenin kaynak ve potansiyeli doğrultusunda önceliklendirilen alanlar değerlendirilecektir. .

../12/2018

Onur YILDIZ

Genel Sekreter

6. EKLER

a. Önemli Kamu Yatırımları Bilgi Formu

Dörtyol-Hassa Devlet Yolu Projesi

1. Proje Tanımlama Bilgileri	
Adı	Dörtyol-Hassa Devlet Yolu Projesi
Yeri	Hatay (Dörtyol-Hassa)
Sektörü	Ulaştırma
Proje Maliyeti	1.726.765.000 TL
Proje Süresi	2018-2021
Projeyi Yürütecek Kurum/Kuruluş	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı-Karayolları Genel Müdürlüğü
2. Projenin Detay Bilgileri	
Projenin İlişkili Olduğu ve/veya Dayandığı Plan, Program, İdare Stratejik Planı, Performans Programı, Proje ve Etütler	-
Projenin Genel Amacı	Doğu Akdeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yer alan sanayi üretiminin İskenderun Limanı'na olan karayolu mesafesinin kısaltılması ve ulaşım altyapısını iyileştirilmesi
Projenin Sonuç ve Çıktı Hedefleri	<ul style="list-style-type: none"> • 31,33 km bölünmüş yol yapılması • 19 km çift tüp karayolu tüneli yapılması • Hassa'da kurulacak organize sanayi bölgesine olan talebin artması • Doğu ve Güneydoğu illerinin dış ticarete lojistik olanaklarının iyileştirilmesi
Projenin Gerekçesi	<p>Hatay iline bağlı İskenderun ve Dörtyol ilçelerinde başta İskenderun Limanı olmak üzere 19 adet iskele/liman bulunmakta ve Irak ve İran gibi Ortadoğu ülkelerine transit ticaret imkânı sağlamaktadır. Söz konusu limanlar Doğu Akdeniz Bölgesinin yanı sıra Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri için de önemli bir dış ticaret çıkış noktasıdır.</p> <p>Dış ticarete en önemli unsurlardan biri olan ulaşım maliyetleri açısından Dörtyol-Hassa Tünel Yolu Projesi ile TR63 Bölgesinin yanı sıra; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi illerinin dış ticaretinde rekabet avantajı sağlanacaktır.</p>
Projenin Bileşen ve Temel Faaliyetleri	-
Projenin Yapılabilirliği, Sürdürülebilirliği ve Riskleri	-
Proje ile İlgili Valilik Görüşü	-

Antakya Mobilyacıları İhtisas Sanayi Sitesi

1. Proje Tanımlama Bilgileri	
Adı	Antakya Mobilyacıları İhtisas Sanayi Sitesi
Yeri	Hatay (Narlıca Mahallesi)
Sektörü	Sanayi
Proje Maliyeti	149.125.000,00 TL
Proje Süresi	2013-2018
Projeyi Yürütecek Kurum/Kuruluş	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Projenin İlişkili Olduğu ve/veya Dayandığı Plan, Program, İdare Stratejik Planı, Performans Programı, Proje ve Etütler	Üstyapı inşaatı devam etmektedir, tamamlanmasına müteakip alt yapı inşaatının ihalesi yapılacaktır. 465 dekarlık alanda 100 adet işyeri olması planlanmaktadır.

Hatay-Altınözü Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

1. Proje Tanımlama Bilgileri	
Adı	Altınözü-Enek Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi
Yeri	Hatay (Altınözü İlçesi-Enek Mahallesi)
Sektörü	Sanayi
Proje Maliyeti	-
Proje Süresi	-
Projeyi Yürütecek Kurum/Kuruluş	Kurucu Ortaklar: Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB) %50, Antakya Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO) %30, Altınözü Belediyesi %10, İlgili Birlik %10
Projenin İlişkili Olduğu ve/veya Dayandığı Plan, Program, İdare Stratejik Planı, Performans Programı, Proje ve Etütler	Yer seçimi kesinleşmiş olup, tüzel kişilik kazanmıştır. Alt ve üst yapı modül projesi çalışmaları devam etmektedir. Hatay il merkezine 12km mesafede 344,41 hektarlık alanda yapılması planlanmaktadır.

Antakya Ayakkabıcılar Sanayi Sitesi

1. Proje Tanımlama Bilgileri	
Adı	Antakya Ayakkabıcılar İhtisas Sanayi Sitesi
Yeri	Hatay (Karlisu Mahallesi)
Sektörü	Sanayi
Proje Maliyeti	199.800.000,00 TL
Proje Süresi	2007-2020
Projeyi Yürütecek Kurum/Kuruluş	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Projenin İlişkili Olduğu ve/veya Dayandığı Plan, Program, İdare Stratejik Planı, Performans Programı, Proje ve Etütler	Sanayi sitesi yönetimi tarafından hazırlanan uygulama projeleri Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına sunulmuş olup üstyapı inşaat ihalesinin 2018 yılı başlarında yapılması beklenmektedir. 210 dekarlık alanda 183 adet işyeri olması planlanmaktadır.

Kahramanmaraş Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi

1. Proje Tanımlama Bilgileri	
Adı	Kahramanmaraş Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesi
Yeri	Kahramanmaraş
Sektörü	Sanayi
Proje Maliyeti	34.380.000,00 TL (Altyapı)
Proje Süresi	2017-2020
Projeyi Yürütecek Kurum/Kuruluş	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Projenin İlişkili Olduğu ve/veya Dayandığı Plan, Program, İdare Stratejik Planı, Performans Programı, Proje ve Etütler	<p>Kahramanmaraş Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesinin kurulması için Kahramanmaraş Valiliği tarafından Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına 15.02.2013 ' tarihinde başvuru yapılmıştır.</p> <p>Başvuru üzerine 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri kanunu ile Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğine göre bakanlık temsilcilerinden oluşan Yer Seçimi komisyonu ilimizde, araştırma ve incelemelere bulunmuşlardır.</p> <p>Yer Seçimi Komisyonu tarafından önerilen alan 09.12.2014 tarihinde, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca Kahramanmaraş Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesinin yeri olarak uygun bulunmuştur.</p> <p>11.05.2015 tarihinde, Kahramanmaraş Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi ve Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odasının iştiraki ile Kahramanmaraş Tekstil İhtisas Organize Sanayi Bölgesinin kuruluşu tamamlanmıştır.</p> <p>Toplam parsel sayısı 87 olup 76 adedi sanayi parseli ve 11 adedi sosyal ve idari parseldir. 40 adet sanayi parselinin katılımcılara ön tahsisi yapılmıştır. Sanayi bölgesinde kalan diğer parseller için kamulaştırma iş ve işlemleri devam etmektedir.</p>

b. 2019 Yılı Performans Tablosu

SOP/Yerel Kalkınma Fırsatları	Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Sonuç ve Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Sektörel Rekabetçilik ve Değer Zinciri Analizleri Hedef Ülkelerde Pazar Araştırması Raporları Bölgesel Girdi Tedarik Stratejisinin Hazırlanması Ar-ge Merkezleri Kurulum Potansiyeli Araştırması Sektör Raporları 	Hazırlanan rapor, sektörel veya tematik analiz, strateji, fizibilite vb. çalışmaların sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlarla İşbirliği Çalışmaları (FAO, ILO, Zeytin Araştırma Enstitüsü vb.) 	Geliştirilen Ortak Strateji/Protokol/ Program Belgesi sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Yurt içi ve yurt dışı fuar katılımları (Ayakkabıcılık, Mobilyacılık, Gıda-Zeytinyağı vb.) ve çalışma ziyaretleri 	Yurt içi ve yurt dışı fuarlar vasıtasıyla kurulan uluslararası yeni iş bağlantısı	Adet	150	Anket sonuçları, Ajans fuar sonuç raporları
Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Yurt içi ve yurt dışı fuar katılımları (Ayakkabıcılık, Mobilyacılık, Gıda-Zeytinyağı vb.) ve çalışma ziyaretleri 	Fuar, çalışma ziyaretleri ve alım heyeti organizasyonlarında kurulan uluslararası iş bağlantıları sonrasında oluşan ticaret hacmi	ABD Doları	10 Milyon	Anket sonuçları, Ajans raporları
Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Öncelikli sektörlerde çalıştay, konferans ve panel çalışmaları 	İşbirliği organizasyonu sayısı	Adet	5	Ajans Faaliyet Raporu
Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Alım Heyeti Organizasyonları (Ayakkabıcılık, Mobilyacılık, Gıda vb.) 	Alım amacıyla gelen firma sayısı	Adet	70	İmza Listeleri

Öncelikli Sektörlerde İhracatın Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Sektörel tanıtım gruplarının kurulması ve sektörel işbirliği ağları 	Tanıtım grupları ve işbirliği ağları vasıtasıyla gerçekleştirilen organizasyon sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Kahramanmaraş ve Osmaniye Turizm Master Planları Kültür Turizmi Odaklı Mekânsal Gelişim Planları 	Oluşturulan eylem planı ve turizm rotası yayın sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Kültür ve Turizm Sektörü Fuar Katılımları Bölge tanıtım çalışmaları (Sektörel tanıtım materyallerinin hazırlanması, hedef ülkelere yönelik Fam Trip organizasyonları, yerli ve yabancı turizm profesyonellerinin bölgeye davet edildiği faaliyetler, film yapımcılarına yönelik organizasyonlar vb.) 	Tanıtım çalışmaları sonrasında Bölgeyi programına eden tur sayısı	Adet	10	Doğaka raporları, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri kayıtları
Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı 	Restorasyon için başvuruda bulunan eser sayısı	Adet	6	İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri kayıtları, Doğaka kayıtları
Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Turizm Sektörü Eğitim Paketi (konaklama tesisi ve restaurant çalışanlarına yönelik eğitimler, tur operatörleri ve turizm hizmeti sunan kurumlara yönelik eğitimler, girişimcilere yönelik pansiyonculuk, hediyelik eşya tasarımı vb. eğitimler) 	Eğitim verilen konaklama tesisi, restaurant vb. çalışanı sayısı	Kişi	100	Ajans Faaliyet Raporu

Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Turizm Sektörü Eğitim Paketi (konaklama tesisi ve restaurant çalışanlarına yönelik eğitimler, tur operatörleri ve turizm hizmeti sunan kurumlara yönelik eğitimler, girişimcilere yönelik pansiyonculuk, hediyelik eşya tasarımı vb. eğitimler) 	Girişimcilik eğitimleri sonucunda turizm sektörüne yönelik yatırım (tesis, pansiyon, hediyelik eşya üretimi vb.) gerçekleştirilen kişi sayısı	Kişi	10	KOSGEB istatistikleri
Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Coğrafi işaret tescil çalışmaları 	Coğrafi işaret tescil sayısı	Adet	10	Türk Patent ve Marka Kurumu istatistikleri
Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Coğrafi işaret tescil çalışmaları 	Başvuru yapılan ürün sayısı	Adet	20	Türk Patent ve Marka Kurumu istatistikleri
Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Kültür Turizminin geliştirilmesine yönelik eğitim faaliyetleri 	Düzenlenen eğitim sayısı	Adet	2	Doğaka kayıtları
Kültür Turizminin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Kültür Turizminin geliştirilmesine yönelik eğitim faaliyetleri 	Eğitime katılan kişi sayısı	Adet	50	İmza listeleri
Mesleki Eğitim Kapasitesinin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Mesleki eğitim talep analizi 	Hazırlanan rapor, sektörel veya tematik analiz, strateji, vb. çalışmaların sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Mesleki Eğitim Kapasitesinin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> KOBİ İhtiyaçları Doğrultusunda Mesleki Eğitimler 	Mesleki eğitime katılım sağlayan kişi sayısı	Kişi	1.000	Mesleki Yeterlilik Kurumu kayıtları
Mesleki Eğitim Kapasitesinin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> İŞKUR, TSO ve OSB'ler ile mesleki eğitim koordinasyon çalışmaları 	Geliştirilen Ortak Strateji/Protokol/ Program Belgesi sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Mesleki Eğitim Kapasitesinin Geliştirilmesi SOP	<ul style="list-style-type: none"> Üniversite-Sanayi İşbirliği Organizasyonları 	İşbirliği organizasyonu sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu

Kurumsal Dönüşüm SOP	<ul style="list-style-type: none"> Kurumsal Stratejik Plan güncellemesi Etki Analizi Çalışması *İskenderun Körfezi Marina Fizibilitesi 	Hazırlanan rapor, sektörel veya tematik analiz, strateji, fizibilite vb. çalışmaların sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Kurumsal Dönüşüm SOP	<ul style="list-style-type: none"> EURADA Üyesi Kalkınma Ajansları ile Tecrübe Paylaşım Çalışmaları 	Geliştirilen Ortak Strateji/Protokol/ Program Belgesi sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Kurumsal Dönüşüm SOP	<ul style="list-style-type: none"> Ulusal ve Uluslararası Hibe Programları Faaliyetleri 	Ulusal ve uluslararası destek mekanizmalarının tanıtımına ilişkin düzenlenen toplantı sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Kurumsal Dönüşüm SOP	<ul style="list-style-type: none"> DOĞAKA Yurtdışı Personel Değişim Programı Ajans Personeline Yönelik Eğitimler 	Ajans personeline yönelik gerçekleştirilen eğitim süresi	Adam/Gün	180	Ajans Faaliyet Raporu
Kurumsal Dönüşüm SOP	<ul style="list-style-type: none"> Yurtiçi ve Yurt Dışı Sektörel Çalışma Ziyaretleri 	Ajans personelinin mesleki ve kişisel yetkinliklerini artırmak amacıyla katılım sağladıkları organizasyon sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Kurumsal Dönüşüm SOP	<ul style="list-style-type: none"> Yatırım Destek Ofisleri Rutin Çalışmaları (Yatırımcı İzin ve Ruhsat İşlemleri Faaliyetleri, Teşvik Uygulama Faaliyetleri vb.) 	İl Yatırım Komitesi toplantısı sayısı	Adet	9	Ajans Faaliyet Raporu
Kurumsal Dönüşüm SOP	<ul style="list-style-type: none"> Yatırım Destek Ofisleri Rutin Çalışmaları (Yatırımcı İzin ve Ruhsat İşlemleri Faaliyetleri, Teşvik Uygulama Faaliyetleri vb.) 	Teşvik belgesi kapatma/başvuru işlemi ve izin ve ruhsat işleri takibi başvurusu	Adet	5	Ekonomi Bakanlığı istatistikleri, Doğaka kayıtları
Kurumsal Dönüşüm SOP	<ul style="list-style-type: none"> 2018 Yılı Seracılığın Geliştirilmesi Mali Destek Programı 	Uygulamaya geçen proje sayısı	Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu

Yerel Kalkınma Fırsatları	*TR63 Bölgesi İlçe Kırsal Kalkınma Planları *Sektörel ve Tematik Araştırma ve Analiz Çalışmaları	Hazırlanan rapor, sektörel veya tematik analiz, strateji, fizibilite vb. çalışmaların sayısı	Adet	8	Ajans Faaliyet Raporu
Yerel Kalkınma Fırsatları	• Yenilenebilir Enerji Çalışmaları	Eğitim verilen kişi sayısı	Kişi	60	Ajans Faaliyet Raporu
Yerel Kalkınma Fırsatları	• Bölgesel Tanıtım ve Tasarım Yarışmaları	Başarılı bulunan tasarım sayısı	Adet	3	Ajans Faaliyet Raporu
Yerel Kalkınma Fırsatları	• Bölgesel Tanıtım ve Tasarım Yarışmaları	Başarılı bulunan eser sayısı	Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu
Yerel Kalkınma Fırsatları	• Sağlık Turizmi Çalışmaları	Hazırlanan analiz, strateji belgesi sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Yerel Kalkınma Fırsatları	• Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar	Hazırlanan analiz, strateji belgesi sayısı	Adet	1	ILO Türkiye Ofisi kayıtları, Ajans Faaliyet Raporu,
Yerel Kalkınma Fırsatları	• Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar	Mesleki eğitim verilen kişi sayısı	Kişi	100	ILO Türkiye Ofisi kayıtları, Ajans Faaliyet Raporu,
Yerel Kalkınma Fırsatları	• Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar	Gerçekleştirilen işbirliği organizasyonu sayısı	Adet	3	ILO Türkiye Ofisi kayıtları, Ajans Faaliyet Raporu,
Yerel Kalkınma Fırsatları	• Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar	Girişimcilik eğitimi verilen kişi sayısı	Kişi	30	ILO Türkiye Ofisi kayıtları, Ajans Faaliyet Raporu,
Yerel Kalkınma Fırsatları	• Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilere Yönelik Çalışmalar	Danışmanlık/mentörlük yapılan girişimci sayısı	Kişi	10	ILO Türkiye Ofisi kayıtları, Ajans Faaliyet Raporu,
Yerel Kalkınma Fırsatları	•Fizibilite Desteği	Uygulanan proje sayısı	Adet	6	Valilik kayıtları
Yerel Kalkınma Fırsatları	•Teknik Destek	Uygulanan proje sayısı	Adet	15	Ajans Faaliyet

					Raporu
--	--	--	--	--	--------

